

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

กัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

กัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

SCHOOL ADMINISTRATIONS BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL IN EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS ZONE

GANTAPINSA PADUNGSAI

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี**
ชื่อนักศึกษา	:	**กัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง**

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษารวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.963 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ค่า t-test และ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า:

1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน. ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ และควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ การบริหารสถานศึกษา, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**School Administrations Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal in Education Center Udon Thani Sugar Cane Farmers Zone**
Student's Name	:	**Gantapinsa Padungsai**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Assoc. Prof. Dr.Suthep Maythaisong**

The objectives of this research are 1) to study School Administrations Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone, 2) to compare the School Administrations Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone classified by position, education level, and experience; and 3) to study suggestions for the School Administrations Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone. with a sample group consisting of 133 individuals, school administrators and teachers. The research tool used was a questionnaire with a 5-point Likert scale. The IOC value ranged from 0.67 to 1.00, with a reliability coefficient of 0.963. The statistical analysis used in this study included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-Way ANOVA).

The results show that:

1) The School administrations Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone overall level The areas with the highest average to the lowest are: Educational institution management, followed by activities for student quality development Personnel development of educational institutes The aspect with the lowest average was curriculum and instructional management.

2) The result of comparing the School Administrations Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone classified by position and work experience The overall difference was statistically significant at the .05 level, classified by educational background. overall is not different.

3) Suggestions for School Administrations Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone should decentralize their work in driving the Sufficiency Economy Philosophy in accordance with the policy and the focus of the Office of Non-Formal Education. Should have a vision and desirable characteristics of learners according to the philosophy of sufficiency economy Promote activities for students to analyze, think, solve problems, plan and record their own income and expenses and family effectively and should constantly seek knowledge about the philosophy of sufficiency economy.

Keywords : School administrations, Philosophy of Sufficiency Economy

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้ความช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการบริหารการศึกษา ในระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร. ประธานควบคุมการสอบ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี คณาจารย์ทุกท่าน รศ.ดร.สุเทพ เมยไธสง ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง รวมถึงผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอบคุณผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้ สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณญาติมิตร เพื่อนร่วมงานทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่ให้การสนับสนุนให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มเรียนจนจบการศึกษา

คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง เหนืออื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบคุณ คุณพ่อสุบรรณ์ ผดุงไสย์ (บิดา) คุณแม่อำพันธ์ ผดุงไสย์ (มารดา) และนายดุสิต ศรีประทุม (สามี) ที่คอยให้กำลังใจในยามท้อแท้ และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วย เทอญ

กัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ฌ

สารบัญ..... ญ

สารบัญตาราง..... ฏ

สารบัญภาพ..... ฑ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

1.3 ขอบเขตการวิจัย..... 3

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4

2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา..... 7

2.2 แนวคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... 17

2.3 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... 23

2.4 บริบทพื้นที่..... 47

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 53

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 60

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 61

3.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย..... 61

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 62

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ..... 62

3.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล..... 64

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 64

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 64

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 67

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 67

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 67

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 68

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 82

5.1 สรุปผล..... 82

5.2 อภิปรายผล..... 84

5.3 ข้อเสนอแนะ..... 87

บรรณานุกรม..... 89

ภาคผนวก..... 95

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 96

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย... 98

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ Try out และ เก็บรวบรวมข้อมูล..... 102

ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 107

ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 114

ประวัติย่อผู้วิจัย..... 120

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ตารางประชากรกลุ่มเป้าหมาย.....	61
4.1	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
4.2	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน.....	69
4.3	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	70
4.4	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน.....	71
4.5	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	72
4.6	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา.....	74
4.7	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง.....	75
4.8	เศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัด อุดรธานี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	76
4.9	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน..... 78

4.11 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา..... 79

4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน..... 79

4.13 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน..... 80

4.14 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา..... 80

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ทฤษฎีการบริหารจัดการของ Peter Drucker.....	13
2.2	กระบวนการบริหารวรจร PDCA.....	16
2.3	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	21
2.4	องค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**.**.....	22
2.5	แนวการจัดกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง.....	25
2.6	ลักษณะของคนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	26
2.7	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551.....	36
2.8	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	41
2.9	กระบวนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)	43
2.10	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	60

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพทางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่ผ่านมา นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ประสบกับวิกฤติส่งผลต่อประชาชนเกือบทุกระดับของสังคม ทำให้เกิดความผันผวนในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากในการดำเนินชีวิต แนวคิดในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาติแนวทางหนึ่ง คือ การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ชาวไทย ซึ่งเชื่อว่า หากนำปรัชญาดังกล่าวมาปฏิบัติก็จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาติ ให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580) ด้วยเหตุผลหลักดังกล่าวจึงนำมาสู่การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) ซึ่งหมายถึงการพัฒนาชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ.2566-2570 โดยได้น้อมนำหลัก“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 9-12 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาต, 2565) พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 จึงได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาวตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆให้สอดคล้อง และบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579)” ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรีร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2566-2570)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ดังที่ สุริยนต์ หลาบหนองแสง (2555) กล่าวว่า คนไทยจะต้องน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการเข้าสู่สังคมอาเซียน กล่าวคือการใช้ประโยชน์จากอาเซียนอย่าง “พอประมาณ” ไม่เอารัดเอาเปรียบสมาชิกอาเซียนอื่น แต่ต้องร่วมมือ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อก้าวเดินไปในนามของอาเซียน การเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันที่ดี” ภายใต้เงื่อนไขของการมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ โดยศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาธิการสำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550 – 2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้หน่วยงาน และสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินการบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศธ., 2553)

จากการศึกษาของทองดี พิมพ์สาลี (2558) ได้ให้ความสำคัญของการดำเนินงานโครงการตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นทางออกของสังคมไทยที่เหมาะสมและมีความสอดคล้องในวิถีแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรนาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอนตลอดจนการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ กาญจนา วิเชียรศรี (2563) การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีการพัฒนางาน 4 ด้านของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาบุคลากร โดยผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษาและพัฒนางาน พัฒนาคน พัฒนาประเทศ โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 1) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ 2) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีธาตุ 3) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุมภวาปี และ 4) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสะอาด ได้ผ่านการประเมินเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” และต้องเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ซึ่งศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสะอาด ได้เข้ารับการประเมินเมื่อปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยที่เป็นครูในสถานศึกษาสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี มีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวโร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุมภวาปี ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีธาตุ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสะอาด จำนวน 133 คน

1) ขอบเขตตัวแปร

1) ตัวแปรต้น

1) ตำแหน่ง

2) ระดับการศึกษา

3) ประสบการณ์การทำงาน

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4) ด้านพัฒนาการบุคลากรของสถานศึกษา

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2565 มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านพัฒนาการบุคลากรของสถานศึกษา (คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาพอเพียง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565)

1.3.2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย

1.3.2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ปีการศึกษา 2565

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

1.4.2 ทำให้ทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย

1.4.3 ทำให้ทราบแนวทางพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดคำศัพท์เฉพาะในงานวิจัย ดังนี้

1.5.1 การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีระบบในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย การบริหารบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการจัดการโดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการวางแผนเป้าหมาย มีอำนาจควบคุมดูแล อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ส่งผลให้การทำงานทั้งหมดเกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

1.5.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กรอบแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ทุกคนสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยยึดหลักทางสายกลางในการปฏิบัติเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยมีแก่นแท้คือห่วง 3 ห่วง ได้แก่ 1) ความพอเพียง พอประมาณ 2) ความมีเหตุผล และ 3) การมีภูมิคุ้มกัน

ภายใต้เงื่อนไขของการมีความรู้ และมีคุณธรรม ในการปฏิบัติกิจการต่างๆ ด้วยความไม่ประมาท เพียงพอ เหมาะสมกับตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข สามารถรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

1.5.3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การบูรณาการองค์ความรู้ 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ด้วยการบริหารจัดการด้วยความพอดี พอประมาณ และการมีเหตุมีผลในการบริหารงบประมาณให้พอเหมาะกับองค์กร การวางแผนการจัดกิจกรรมงานต่าง ๆ ให้พอเหมาะกับกำลังพลที่สามารถบริหารจัดการได้ มีการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มพูนทักษะทางด้านวิชาการ เพื่อให้บุคลากรนำองค์ความรู้สู่การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น รู้จักวางแผนกระบวนการเรียนรู้สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนรู้ได้ โดยทั้งหมดดำเนินอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม มีร่างกายสมบูรณ์ มีจิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง ใช้ชีวิตแบบมีเหตุผล ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ลดกิเลส มีความยุติธรรม อดทน มีน้ำใจ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจิตสำนึกดี มีศีลธรรม มีมิตรดี มีคนช่วยเหลือเกื้อกูล สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

1.5.4 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา แนวนโยบายและจุดเน้นและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม โดยน้อมนำการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน พร้อมสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

1.5.5 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นที่มีความหลากหลาย มีรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ ความรู้ ความคิด ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความขยัน การแก้ปัญหา การมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่สมบูรณ์

1.5.6 ด้านพัฒนาการบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละฝ่ายงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

1.5.7 สถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จัดหวัดอุดรธานี หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 20 อำเภอ โดยแบ่งโซนการบริหารออกเป็น 5 โซน ได้แก่ โซนชาวไร่อ้อย โซนมรดกโลก โซนภูพระบาท โซนรักชะโนด โซนธานีหมี่ขิด ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในพื้นที่ กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีธาตุ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุมภวาปี และ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสะอาด ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ร่วมประชากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 133 คน

1.5.8 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง การจำแนกบุคลากรของสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยกำหนดจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.5.8.1 ตำแหน่ง หมายถึง การกำหนดกลุ่มหน้าที่ของความรับผิดชอบ โดยจำแนกเป็น ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ร่วมถึงผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งในการบริหารสถานศึกษา หัวหน้าบริหารกลุ่มงานในสถานศึกษา

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมส่งการจัดการเรียนรู้

1.5.8.2 ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาของประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำแนกเป็น ระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี

1.5.8.3 ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ประสบการณ์การทำงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5-10 ปี และ 3) มากกว่า 10 ปี

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ซึ่งจะประกอบด้วย แนวคิดและ/หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องบริบทของสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี และสรุป ซึ่งมีสาระดังต่อไปนี้

2.1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 บริบทพื้นที่

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

จากการศึกษา แนวคิดทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหาร ดังต่อไปนี้

ความหมายของการบริหาร และการบริหารการศึกษา

คำว่า “การบริหาร” (Administration) ใช้ในความหมายกว้าง ๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้ คำว่า การบริหาร มีนักวิชาการทางการบริหารหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 1) การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหลักการในการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บรรจบ บุญจันทร์ (2556, หน้า 38) การบริหาร หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ คำว่า การบริหารมักใช้ในองค์การภาครัฐ อย่างไรก็ตามมักมีการใช้คำว่า การจัดการในความหมายเช่นเดียวกับการบริหาร

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2557, เว็ปไซต์) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ และให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

กาญจนา วิเชียรศรี (2563, หน้า 12) การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

ณัฐพงศ์ โสภิณ (2565, หน้า 10) การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้คนและทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางเอาไว้ โดยมีการทำงานร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ร็อบบินส์ (Stphen Robbins, 1982, p. 9) การบริหารเป็นกระบวนการนำกิจกรรมที่สมบูรณ์และมีประสิทธิผล โดยผ่านการกระทำของบุคลากรอื่น

บาร์ทอล และมาร์ติน (1991, p. 6) การบริหาร หมายถึง เป็นกระบวนการทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดองค์กร การใช้ภาวะผู้นำ และการควบคุม

แคลท์ และโรเซนซ์ไวก์ (1995, p. 5) การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นรูปแบบการทำงานด้วยความรู้สึกนึกคิด โดยบุคลากรในองค์กรรวมถึงการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นรูปแบบการทำงานด้วยความรู้สึกนึกคิด โดยบุคลากรในองค์กร รวมถึงการร่วมมือของบุคลากรและทรัพยากรเพื่อสำเร็จตามจุดประสงค์

ไซมอน (Simon, 1996, p. 3) “การบริหาร คือ ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ (Administration is the art of getting thing done) ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารนั้นมิใช่ผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติปฏิบัติงานจนเป็นผลสำเร็จตรงเป้าหมายขององค์การตามที่ผู้บริหารได้ตัดสินใจเลือกแล้ว”

คอตเตอร์ (1999) การบริหาร หมายถึง ความสามารถในการเผชิญในสถานการณ์ที่สลับซับซ้อนได้ การบริหารจัดการที่ดีทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในแง่ที่มีแผนงานเป็นทางการ มีโครงสร้างขององค์การที่แน่นอนชัดเจนและมีการกำกับดูแลให้การดำเนินงานไปตามแผน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการบริหารจัดการคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยต้องมีศิลปะในการใช้คนและทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

2.1.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558, หน้า 1476) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ทองดี พิมพ์สาลี (2558, หน้า 8) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบายและบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ มีการติดตามผลการดำเนินการ และนำผลการ

ติดตามนั้นมาพัฒนานโยบาย แผนงานหรือโครงการในฝ่ายงานต่างๆ ทั้งงานวิชาการ งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

อัจฉรา จงดี (2560, หน้า 8) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ความสามารถเป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

จิตรจรูญ ทรงวิทยา (2561, หน้า 45 - 47) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่ต้องมีทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้านคือ 1. ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) การปรับตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่น 2. ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) การทำแผนงานหรือโครงงาน 3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) การกำหนดนโยบายจุดประสงค์และขอบข่ายงาน

นางสุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561, หน้า 939 - 940) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ 3) การจัดระบบการเงินและการจัดสรรพทรัพยากร 4) การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีคุณภาพ 5) การบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน

กาญจนา วิเชียรศรี (2563, หน้า 7) การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีไว้และสามารถบริการการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี

กู๊ด (Good, 1973, p. 14) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจในสถานศึกษาและการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรม เสริมหลักสูตร

แคมป์เบล (Campbell, 1979, p. 22) การบริหารสถานศึกษา หมายถึงการจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีระบบในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย การบริหารบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการจัดการโดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการวางแผนเป้าหมาย มีอำนาจควบคุมดูแล อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ส่งผลให้การทำงานทั้งหมดเกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

2.1.3 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, หน้า 3) ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ

ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, หน้า 6) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิธีคิดและสื่อสารที่เป็นระบบเพื่อให้ผู้ร่วมงานสามารถดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วันวิสา ยังช่วย (2556, เว็บไซต์) การบริหารสถานศึกษา มีส่วนช่วยในการประสานงานให้บุคคลต่างในสถานศึกษาปฏิบัติงานร่วมมือกันให้เป็นไปได้ด้วยดีตลอดจนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและตรง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2557, เว็บไซต์) การบริหารการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลวจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้ริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีความเข้าใจงานด้านการศึกษาและผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุกทางในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่งและทำงานโดยกำหนดความก้าวหน้า และความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

สัมมา รธนิธย์ (2560, หน้า 94) การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน และเทคนิคต่าง ๆ โดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การมาใช้เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการเพื่ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพจากสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางระบบแผนงาน นโยบาย ยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรเป็นสำคัญในการขับเคลื่อน

2.1.4 ขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่าง

ที่เป็นงานเกี่ยวกับการบริหารงานในการพัฒนางานวิชาการ หลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ร่วมถึงการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง บริหารงานการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม บำรุง เบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบการคลัง 3) ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่าง บริหารงานการวางแผนอัตรากำลังพลภายในองค์กรร่วมถึงการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรทางการศึกษา (4) ด้านการบริหารทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่าง เป็นการบริหารงานด้านระบบงานเอกสาร การติดต่อสื่อสารประสานงานระหว่างองค์กร หน่วยงาน และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ งานการดูแลอาคารสถานที่เพื่อบริการผู้เรียนร่วมถึงการบริหารงานทั่วไปภายในองค์กร

2.13 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา

Lyndall Urwick & Luther Gulick (1937) สองนักทฤษฎีที่โดดเด่นในเรื่องทฤษฎีองค์กรและกระบวนการบริหารงานที่ให้ความสำคัญของการทำหน้าที่ของฝ่ายบริหารมากกว่าการทำงานของฝ่ายพนักงานระดับล่าง และมุ่งเน้นไปยังวิธีการทำงานตลอดจนพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงเป็นหลัก โดยหลักการที่เป็นที่รู้จักในระดับสากลนั้นก็คือ POSDCoRB ที่ทั้งสองเป็นหนึ่งในกลุ่มนักวิชาการที่ถูกกองทัพสหรัฐเรียกมารวมตัวกันช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเพื่อประเมินข้อผิดพลาดในการบริหารจัดการกองทัพและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทั้งสองได้นำเสนอแนวคิดดังกล่าวที่เป็นภาระหน้าที่สำคัญของนักบริหารอันประกอบไปด้วยหน้าที่ 7 ประการดังนี้

P – Planning หมายถึง การวางแผน ตลอดจนการจัดวางโครงสร้างของการทำงาน รวมไปถึงการวางแผนการล่วงหน้าเพื่อเตรียมการไปจนถึงการวางแผนทำงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ

O – Organizing หมายถึง การจัดองค์กร ตั้งแต่การกำหนดโครงสร้าง ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการกำหนดส่งงาน แบ่งงานทำอย่างเป็นระบบระเบียบ

S – Staffing หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับบุคคลากรในองค์กร ตั้งแต่การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การจัดตำแหน่ง การพัฒนา เป็นต้น

D – Directing หมายถึง การอำนวยการ ตั้งแต่หน้าที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ ออกคำสั่ง ไปจนถึงการมอบหมายภารกิจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนภาวการณ์เป็นผู้นำ

Co – Co-ordinating หมายถึง การประสานงานตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ให้การทำงานบรรลุเป้าหมายด้วยดี รวมไปถึงการประสานงานในแต่ละส่วนให้สอดคล้องกันด้วย เพื่อให้การทำงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

R – Reporting หมายถึง การรายงานการปฏิบัติงานตั้งแต่งานส่วนบุคคลไปจนถึงองค์กร เพื่อให้รู้ถึงการทำงานของฝ่ายต่างๆ และควบคุมให้ดำเนินไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ และสามารถตรวจสอบตลอดจนประเมินผลได้

B – Budgeting หมายถึง การบริหารงบประมาณ ตั้งแต่การประเมินงบประมาณ การจัดทำบัญชี การตรวจสอบด้านการเงิน ไปจนถึงการนำงบประมาณมาใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด

Peter Drucker (1909-2005) ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Process of Management) เป็นนักคิดที่บุกเบิกแนวคิดด้านการบริหารจัดการขององค์กรธุรกิจสมัยใหม่ ดรักเกอร์มีแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการองค์กรที่แตกต่างอย่างมากจากนักคิดด้านการบริหารรุ่นใหม่ๆ ที่การนำเสนอ

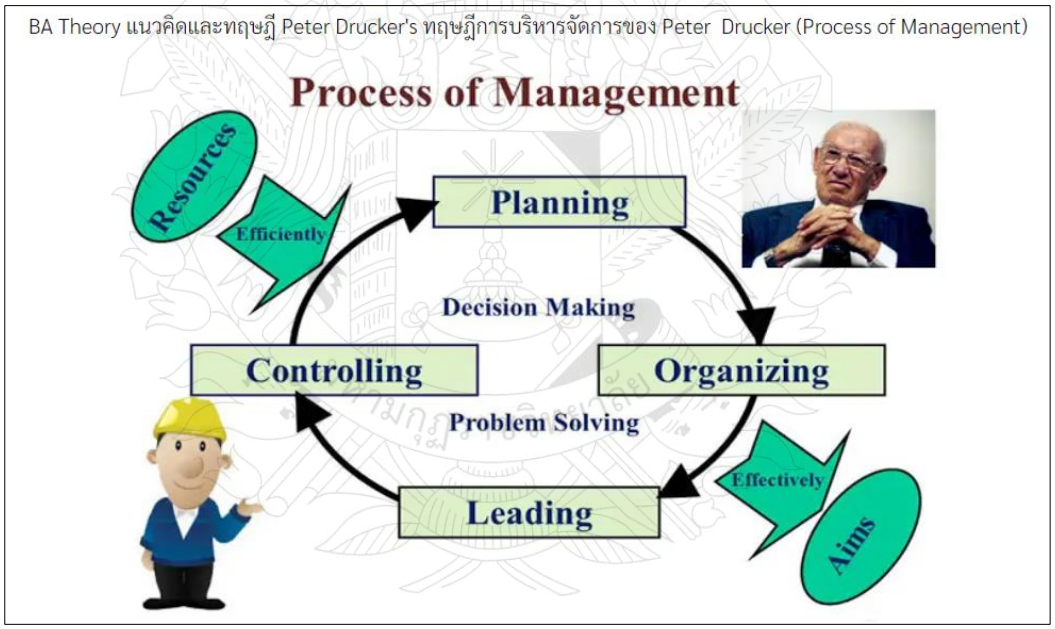
แนวคิดการบริหารธุรกิจ จะมีหลักวิชาการรองรับและมีวิธีคิดที่เป็นระบบแบบแผน แต่แนวคิดที่เป็นจุดเด่นของดรักเกอร์คือ ความพยายามที่จะเข้าใจความซับซ้อนต่างๆ ของสังคม และพยายามถอดสรุปสิ่งที่เข้าใจออกมาเป็นแนวคิดที่ได้มาจากประสบการณ์ด้านการปฏิบัติ ทฤษฎีการบริหารจัดการของ ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่การงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไร เพื่อให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ การวางแผนต้องครอบคลุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการมอบหมายงานให้บุคลากรในแผนกหรือฝ่ายได้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ เมื่อแผนกหรือฝ่ายประสบความสำเร็จก็จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จไปด้วย

3. การนำ (Leading) เป็นการจูงใจ การชักนำ การกระตุ้นและชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่การบรรลุเป้าหมาย โดยการเพิ่มผลผลิตและเน้นมนุษยสัมพันธ์ทำเกิดระดับผลผลิตในระยะยาวที่สูงกว่าภาวะงาน เพราะคนมักไม่ค่อยชอบภาวะงาน

4. การควบคุม (Controlling) เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลดำเนินงาน เปรียบเทียบผลงานปัจจุบันกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ทำการตัดสินใจไปตามเกณฑ์หรือไม่

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Process of Management) ของ Peter Drucker (1909-2005)

ที่มา : ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Process of Management). สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2566 จาก **https://www.iok2u.com/index.php?option=com_content&view=article&id=400&catid=13**

ทฤษฎี W.Edward Damming (1950) แนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกโดยนักสถิติ Walter Shewhart ซึ่งได้พัฒนาจากการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาเมื่อทศวรรษ 1930 ในระยะเริ่มแรก วงจรดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในชื่อ 'วงจร Shewhart' จนกระทั่งราวทศวรรษที่ 1950 ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W.Edwards Deming ปรมาจารย์ทางด้านการบริหารคุณภาพ หลายคนจึงเรียกวงจรนี้ว่า "วงจรเดมมิ่ง" โดยการใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตามปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยประกอบด้วย

PLAN วางแผน
- วางแผนการปฏิบัติงาน
- วางแผนการดำเนินงาน
- วางแผนการปรับปรุงงาน

DO ปฏิบัติ
- ทำให้ถูกต้อง
- ตรวจสอบทุกขั้นตอน

CHECK ตรวจสอบ
- ตรวจสอบวิธีการ
- ตรวจสอบระยะเวลา
- ประเมินผลการดำเนินงาน

ACTION ปรับปรุง
- ประสบความสำเร็จ
- ข้อบกพร่อง
- การปรับปรุง

หนึ่งฤทัย มั่นคง และคณะ (2562, หน้า 451 - 452) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในยุค Thailand 4.0 ได้สรุปในงานวิจัยว่า การมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและสถานศึกษาเป็นความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ มุ่งหวังให้เยาวชนไทยเป็นคนดี เก่ง มีสุข ซึ่งถือว่าบุคคลที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 3 ด้านนี้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติ การมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาในการใช้ทรัพยากรการศึกษาในชุมชนสามารถกระทำได้ 2 วิธีการ คือ การนำบุคคลหรือทรัพยากรในชุมชนมาสู่สถานศึกษา และนำสถานศึกษาออกไปยังแหล่งทรัพยากรในชุมชน การบริหารสถานศึกษาในยุค Thailand 4.0 มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการและตัวบุคคล การบริหารจัดการ 4M และการปรับเปลี่ยน รูปแบบของวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมดิจิทัล (Digital Culture) ที่จะนำสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ก้าวไปสู่ สถานศึกษาในยุค Thailand 4.0 ได้ในอนาคต

1. การบริหารจัดการ 4M สถานศึกษาในยุค Thailand 4.0 การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดใน สถานศึกษา ถนัด เดชทรัพย์ (2550) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการ 4 M ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาก้าวไกลทันโลกแห่งนวัตกรรมยุค Thailand 4.0 ประกอบด้วยหลักดังนี้

1. กำลังคน (Man) นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนางานในสถานศึกษา สำหรับการเลือกบุคลากรที่จะมาพัฒนาสถานศึกษาจะต้องมีวิธีการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานซึ่งบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในยุคใหม่ต้องมีความรู้ในด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับยุค Thailand 4.0 โดยมีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในกระบวนการทำงานทั้งในด้านเอกสารดิจิทัล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อวิดีโอออนไลน์ เป็นต้น การใช้รูปแบบการสอนแนวนี้จะทำให้นักเรียนเกิดการเปิดโลกทัศน์แห่งการเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายมากกว่าการท่องจำในหนังสือ ซึ่งนักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตนเองสนใจก่อเกิดเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และจะทำให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานจากการเรียนรู้ นอกจากนี้การใช้วัสดุอุปกรณ์อาจจะลดความจำเป็นลงเนื่องจากใช้สื่อออนไลน์ได้ในการสร้างองค์ความรู้ รวมไปถึงเอกสารที่สามารถทำออนไลน์ได้ หรือคอมพิวเตอร์โดยไม่จำเป็นต้องสิ้นเปลืองกระดาษในการทำงาน ทั้งนี้บุคลากรต้องมีความพร้อมที่จะเป็นคนไทยในยุค Thailand 4.0 เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ การศึกษาต้องปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาให้ก้าวไกลในยุคของดิจิทัล พัฒนาคนให้สามารถวางแผน ตรวจสอบ และปรับปรุงงานในกระบวนการทำงานทั้งการสอน และงานที่รับผิดชอบได้

2. งบประมาณ (Money) เป็นหัวใจของการบริหารงานทุกระบบงบประมาณที่มาแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณสนับสนุน การระดมทรัพยากร การบริจาค จะต้องมีการนำมาใช้ผ่านกิจกรรมโครงการที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ทั้งนี้กิจกรรมที่มีความสำคัญที่เน้นงานวิชาการต้องได้รับการจัดสรร และมีการลงทุนในการจัดการวัสดุอุปกรณ์ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่ทันสมัย มีเครื่องมือส่งเสริมในการเรียนรู้ส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนทั้งความรู้ คุณธรรม และคุณลักษณะที่ดีตามหลักสูตรต้องการเป็นผลสำเร็จที่สังคมต้องการเป็นบุคคลทางการแสวงหาความรู้ สร้างสรรค์มีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน มีกระบวนการคิด มีวัสดุอุปกรณ์ที่ดี กิจกรรมสร้างสรรค์ และครูผู้สอนที่มีคุณภาพ การใช้งบประมาณจึงมีความสำคัญในการเตรียมการพัฒนาการจัดการศึกษาได้

3. วัสดุ (Materials) มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุค Thailand 4.0 เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมาก ทำให้ผู้เรียนต้องใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องเตรียมพร้อมเครื่องมืออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทุกสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาเครื่องมือการสอนให้มีคุณภาพเพื่อจะสร้างกำลังคนที่เป็นผู้นำการใช้เทคโนโลยี มีกระบวนการคิด สร้างสรรค์จากกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ที่หลักสูตรสถานศึกษาจัดเตรียมไว้ ตั้งแต่ระดับรากฐานไม่เพียงแต่ในระดับอุดมศึกษา หากเริ่มแต่ผู้เรียนเข้าสถานศึกษาจะต้องมีพัฒนาการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนที่ทันสมัย เห็นค่าคุณการใช้สื่ออย่างมีประโยชน์จากกิจกรรมปลูกฝังคุณลักษณะที่ดี และเป็นผู้คิดค้นสร้างสรรค์งาน และกิจกรรมต่อยอดได้ สื่อจึงมีความสำคัญอย่างมากจำเป็นต้องช่วยกันระดมทรัพยากร และพัฒนาสื่ออุปกรณ์ให้ทันสมัยขึ้นในการจัดการศึกษาที่รากฐาน เพราะวัสดุอุปกรณ์นั้นจะกระจายอยู่กับประชากรจำนวนมากในสังคมที่จะออกไปประกอบกิจการของตนเองอย่างผู้มีความรู้บนพื้นฐานโลกยุค Thailand 4.0

4. การจัดการ (Management) เป็นกระบวนการในสถานศึกษา และปัจจัยหลักที่สำคัญในการพัฒนา เนื่องจากระบบงานราชการในหลายประเด็นไม่ส่งเสริมการบริการทรัพยากร ซึ่งติดขัด

ระเบียบที่ซับซ้อน ทั้งกฎกติกาทำให้การซื้อของในภาครัฐมีราคาสูง การจัดทำเอกสารมีกฎระเบียบไม่คล่องตัว สถานศึกษาซื้อของราคาแพงเพราะการจัดทำเอกสารการเงินที่ล่าช้า ต่างจากเอกชนกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างไม่ซับซ้อนทำให้สามารถบริการจัดการได้รวดเร็ว มีคุณภาพ คุ้มค่าและคุ้มราคากับงบประมาณที่เสียไปในการบริการงบประมาณของสถานศึกษาซึ่งต้องการปรับเปลี่ยนให้เกิดความคล่องตัวในการใช้เงิน ลดขั้นตอนความซับซ้อนลงโดยเน้นจุดหมายที่คุ้มค่ามากกว่าการใช้ระเบียบที่รัดกุมจนดำเนินการทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ในขณะที่การบริหารงบประมาณของเอกชนสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และคุ้มค่า สถานศึกษาควรมีการพัฒนาให้มีวิธีการในการทำงานได้คล่อง ถูกต้อง ประหยัด และรัดกุม อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป็นการบริหารงานยุค Thailand 4.0 ไปพร้อมกับแนวความคิดที่ต้องการด้วย

ณัฏฐ์ณพัชร์ อ่อนตาม (2562, หน้า 39 - 46) ได้สรุปไว้ในวารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริการการศึกษาแห่งประเทศไทย เรื่อง เทคนิคการบริหารงานแบ PDCA (Deming Cycle) ว่า บทความนี้นำเสนอเทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) ขั้นตอนการปรับปรุง (Action) นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีวงล้อเดมมิ่ง, กระบวนการแก้ไขปัญหา และประโยชน์ของ PDCA ด้วยโครงสร้างการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้ (ยุทธนา เกื้อกูล, 2560)

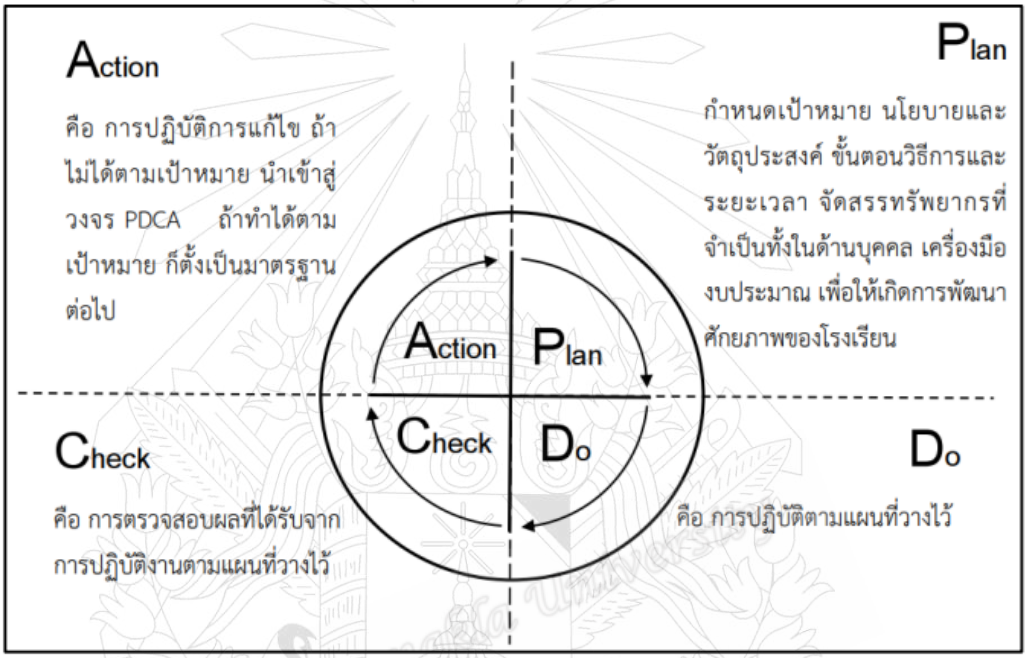
ขั้นตอนการวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย การวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ไปพร้อมกันด้วยข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุ ไว้ในแผน การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารรับรู้สภาพปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัย ประสบการณ์ ทักษะ และความรู้ที่แต่ละคนสั่งสมมาอย่างลงตัว

ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) เป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใดๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูล และเงื่อนไขต่างๆ ของสภาพงานที่จะลงมือปฏิบัติให้ถ่องแท้ก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่ หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมากอาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอน ที่ได้กำหนดไว้และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) เป็นขั้นตอนการเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผน หรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใดๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็น

อุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมิน ปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป

ขั้นตอนการปรับปรุง (Action) เป็นขั้นตอนการของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

ภาพที่ 2.2 กระบวนการบริหารวงจร PDCA

ที่มา : ณัฏฐ์ณพัชร์ อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle). วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริการการศึกษาแห่งประเทศไทย.

จากที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีระบบในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย การบริหารบุคลากร การบริหารเงิน การบริหารวัสดุในการดำเนินงาน และการจัดการ โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการวางแผนเป้าหมาย มีอำนาจควบคุมดูแล อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อให้การทำงานทั้งหมดเกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

2.2 แนวคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา และถูกพูดถึงอย่างชัดเจน ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. 2540 ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยขออัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานแก่ชาวไทยและชาวโลกที่มีความหมายกว้างขวางยิ่ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ทุกอาชีพทุกเพชทุกวัย และนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ อาทิ

2.2.1 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กาญจนา กำเนิดพันธุ์ (2558, หน้า 5) ให้ความหมายของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” คือ เป็นปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานชี้แนะทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ทิศนา แขมมณี (2558, หน้า 188) ความหมายและเป้าหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ระบุไว้ว่าก้าวทันความเปลี่ยนแปลง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกมีความสมดุลในมิติด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง Sufficiency Economy ไม่ใช่ Self-Sufficiency ประกอบด้วย 3 ห่วง คือ หลักพอเพียง 3 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขของปรัชญาฯ 2 ประการ ได้แก่ เงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรม และมิติ 4 ด้าน คือเป้าหมายของปรัชญาฯ ได้แก่ ความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ทั้งด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

ปรเมธี วิมลศิริ (2559, หน้า 66 - 67) “เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy) “ปรัชญา” ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทาน เพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติตนให้แก่ประชาชนทุกระดับทุกสาขาวิชาชีพ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะ หน่วยงานกลางระดับนโยบายที่มีบทบาทหลักในการจัดทำแผนพัฒนาได้น้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบัน ซึ่ง สศช. ไม่เพียงแต่น้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาบรรจุไว้ในแผนเท่านั้น แต่ยังได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ในมิติต่าง ๆ ร่วมกับภาคีการพัฒนาอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน โดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จะให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อแสดงให้เห็นว่าปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่สามารถนำการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนได้โดยมีหลักการว่า “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดกำกับการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งการดำเนินกิจกรรมตามหลักคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกิจกรรมต้องตั้งอยู่บนฐานความรู้ โดยเฉพาะความรอบรู้ใน “ภูมิสังคม” ในการดำเนินกิจกรรม การมีคุณธรรม ผ่านกระบวนการที่ตั้งบนหลักการของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน แปรไปสู่ผลผลิต โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการนำใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ที่เป็นผลลัพธ์ระยะยาวต่อไป

สุขสันต์ อิทธวิทยาวาทย์ (2559, หน้า 1) การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ของบุคคลและองค์กรต่างๆ โดยแนวทางการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งเกษตรกร นักวิชาการ นักธุรกิจ และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ และผู้นำชุมชนรวม 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นเรื่องความรู้ความเข้าใจผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเมื่อพิจารณาแยกตามหลักกลุ่มเกษตรกรจะให้ความสำคัญกับหลักพอประมาณ หลักอื่นจะเป็นผลพลอยได้ ขณะที่กลุ่มนักธุรกิจและนักวิชาการจะให้ความสำคัญกับทั้งสามหลักเท่ากันในส่วนของการประยุกต์ใช้พบว่าแต่ละกลุ่มก็มีการประยุกต์ใช้ต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและพื้นฐานอาชีพ แต่การประยุกต์ใช้ทั้งหมดตั้งอยู่บนหลักสามห่วงสองเงื่อนไขในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเคร่งครัด สำหรับข้อเสนอแนะเห็นควรว่า 1) ควรให้ความรู้ที่ถูกต้องผ่านสื่อสาธารณะให้เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและรอบด้านมากยิ่งขึ้น 2) หน่วยงานภาครัฐต้องทำงานประสานกันโดยเน้นพื้นที่เป็นหลัก 3) ภาครัฐต้องสนับสนุนมาตรการทางการเงินให้กับเกษตรกรที่เปลี่ยนวิธีทำการเกษตร

กฤษณ์สัมพันธ์ เมนะสูต (2560, อ้างถึงใน พระณัฐวุฒิ พันทะลี 2564, หน้า 57) “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” คือ ความ พอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมี ผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

ชุมโชค พลสมัคร (2560, อ้างถึงใน พระณัฐวุฒิ พันทะลี 2564, หน้า 57) “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและ พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

นราทิพย์ ผินประดับ และกมลาศ ภูวชนาธิพงศ์ (2563, อ้างถึงใน พระณัฐวุฒิ พันทะลี 2564, หน้า 57) “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ว่าหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economics) เปรียบเสมือนเครื่องยนต์ให้สามารถ ขับเคลื่อนไปได้และได้สรุปสาระสำคัญดังนี้

1) ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความรู้สึกนึกคิดความ ปรารถนาและพฤติกรรมตลอดจนการประพฤติปฏิบัติอยู่ในขอบเขตอันมีเหตุผล โดยมีลักษณะที่เป็นนามธรรม อยู่มาก และสามารถยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตามกรณี ซึ่งความประมาณอาจหมายถึงระดับปานกลาง

2) ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง เป็นหลักที่มีความคิดลึกซึ้ง เป็นความมีเหตุมีผลที่ยึดคน ชุมชน และประเทศชาติเป็นจุดศูนย์แกลาง ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาปัจจัยรอบด้าน เช่น เศรษฐกิจสังคมและ วัฒนธรรม ความอิสระเสรีการพึ่งพาตนเองได้

3) การมีภูมิคุ้มกัน (Immunity) หมายถึง การมีสภาพที่พร้อมต่อการถูกกระทบจากสิ่งเร้าต่าง ๆ กล่าวคือ “การมีภูมิต้านทาน” เป็นศัพท์ทางการแพทย์ที่ถูกนำมาอธิบายถึงสภาพร่างกายที่สามารถต้านทาน เชื้อโรคที่เข้าร่างกาย โดยมีการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อที่จะลดหรือควบคุมความเสี่ยง (Risk) ต่อปัจจัยที่เข้ามากระทบไม่ให้ก่อปัญหาหรืออุปสรรคจนต้องเกิดความสูญเสียตามมา ฉะนั้น การสร้างภูมิคุ้มกันจึงเป็นกระบวนการป้องกันตนเอง เพื่อควบคุมความเสี่ยงด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเสี่ยงนั้น

พระครูสุธีจริยวัฒน์ และคณะ (2564, หน้า 1) สรุปไว้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร พระราชทานให้ประชาชนชาวไทยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เพราะนอกจากจะเป็นแนวทางแก้วิกฤตยังช่วยแก้ปัญหาระดับโครงสร้าง จากความไม่สมดุลและจากการพัฒนาในอดีต เป้าหมายของปรัชญา คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน สามารถรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยยึดหลักทางสายกลาง มีองค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุ มีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีมี 2 เงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม ประกอบกันเป็นเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ผู้นำไปใช้มีความชัดเจนในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสามารถปรับใช้ได้กับบริบทที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม มีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกันทำให้การขับเคลื่อนมีพลังและเมื่อนำไปใช้ในการบริหารการพัฒนาในทุกระดับสังคมไทยก็จะมีวิถีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่สามารถรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยยึดหลักทางสายกลางในการปฏิบัติเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจโดยมีแก่นแท้คือห่วง 3 ห่วง ได้แก่ 1) ความพอเพียง พอประมาณ 2) ความมีเหตุผล และ 3) การมีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขของการมีความรู้ และมีคุณธรรม ในการปฏิบัติกิจการต่างๆ ด้วยความไม่ประมาท เพียงพอ เหมาะสมกับตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

2.2.2 องค์ประกอบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระณัฐวุฒิ พันทะลี (2564, หน้า 58 - 61) การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหากมีความเข้าใจถึงองค์ประกอบพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและชัดเจนก็จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสถานการณ์ที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก โดยเกี่ยวเนื่องกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้อย่างไม่ลำบากจนเกินไป ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ และเงื่อนไข 2 ประการ หรือที่เรียกว่า 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็น และเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น หลักของความพอประมาณ (พอดี) ประกอบด้วย 5 ประการ คือ

(1) พอดีด้านจิตใจ คือ ความเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม และนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม

(2) พอดีด้านสังคม คือช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

(3) พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และความยั่งยืนสูงสุด จัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ โดยต้องบริหาร จัดการให้เป็น รักษา ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากร พร้อมเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็น และระวังไม่ให้กิจกรรม กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(4) พอดีด้านเทคโนโลยีคือ การรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมต่อความต้องการและสภาพแวดล้อม คัดสรรเทคโนโลยีที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ๆ สำหรับคนหมู่มาก ด้วยการพัฒนาเทคโนโลยี จากภูมิปัญญาชาวบ้านก่อน และ

(5) พอดีด้านเศรษฐกิจ จำเป็นต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อน รู้จักจัดการกับรายได้ที่ มีอยู่ โดยยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ไม่ใช้จ่ายเกินตัว และเกินฐานะที่หามาได้ หารายได้ให้อยู่ได้และหาเพิ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไป พร้อมทั้งหลีกเลี่ยงการก่อหนี้ที่ไม่มีผลตอบแทน

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบรู้และรอบคอบ

ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักข้อคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขที่สำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจ และการกระทำเป็นไปอย่างพอเพียง ไม่เบียดเบียนคนอื่น โดยยึดหลักคุณธรรมและความรู้ในการพัฒนาสู่ความพอเพียง ประกอบด้วย 2 เงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจ และการกระทำเป็นไปพอเพียง จะต้องอาศัยทั้งคุณธรรมและความรู้ ดังนี้

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องสร้างเสริมให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วยด้านจิตใจ คือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและ

เหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำ คือมีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยการฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบ และความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และในขั้นปฏิบัติ

การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ต้องคำนึงถึง 4 มิติ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ลดรายจ่าย / เพิ่มรายได้ / ใช้ชีวิตอย่างพอควร / คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ / มีภูมิคุ้มกัน / ไม่เสี่ยงเกินไป / การเผื่อทางเลือกสำรอง

ด้านสังคม กล่าวคือ ช่วยเหลือเกื้อกูล / รู้รักสามัคคี / สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ / เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้ค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด / ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

ด้านวัฒนธรรม กล่าวคือ รักและเห็นคุณค่าในความเป็นไทย เอกลักษณ์ไทย / เห็นประโยชน์และคุ้มค่าของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น / รู้จักแยกแยะและเลือกรับวัฒนธรรมอื่น ๆ (พระณัฐวุฒิ พันทะลี, 2564)

ภาพที่ 2.3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : จาก สาระน่ารู้. *เรียนรู้ความพอเพียงจาก “พ่อ” ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,* โดย ปริศนา ตันติเจริญ.

องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบ 5 ข้อ ดังนี้

1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืน ของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้น การปฏิบัติบน ทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) ค่านิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้ 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ (1) เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ (2) เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5) แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี (สุรัญญา วิมุขมนต์, 2562) และ (พระณัฐวุฒิ พันทะลี, 2564)

ภาพที่ 2.4 องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : จาก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

2.3 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชน โดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด”

ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศธ (2553) โดยศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาธิการสำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา (2550 – 2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้หน่วยงาน และสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้ง การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินการบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

จากการดำเนินงานตามเป้าหมายระยะที่ 1 – 2 (ปี พ.ศ.2550-2552) กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 5 ด้าน คือ

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4) ด้านพัฒนาการบุคลากรของสถานศึกษา
5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเป็นแนวการทำกิจกรรมเสริมในโรงเรียน กิจกรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม การพึ่งพาตนเองเป็นหลักที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน เป็นกระบวนการสร้างคนให้กับสังคมที่เป็นคนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีวิธีคิดเป็น (ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 1)

โรงเรียนระดับมัธยม และประถมศึกษาจำนวนมากจะน้อมนำาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการสถานศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนสอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาหนุนเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ภูมิปัญญามาคิดแก้ไขปัญหา (วรดี เลิศไกร จรุงใจ มนต์เลี้ยงและสุชาดา จิตกล้า, 2559, อ้างใน ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 1) ทำให้เกิดการ

เรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สภาพแวดล้อมในชุมชนของนักเรียน โดยให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเองในโรงเรียน และพยายามประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และกรรมการชุมชน เพื่อเผยแพร่ออกสู่การปฏิบัติในครอบครัว และในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม (ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 204)

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม กำกับ ตรวจสอบประเมินผล การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ในการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี (ถวัลย์ มาศจรัส, 2550, อ้างใน ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 206)

ความพอประมาณ คณะทำงานของโรงเรียนดำเนินงานบนฐานคิดด้านความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อย จนเกินไปในการใช้ทรัพยากรการดำเนินงาน โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและคณะทำงานจากชุมชน จะวางแผนโครงการ หรือแผนกิจกรรมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ท้องถิ่นที่มีอยู่เป็นหลัก การนำนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีมาเสริมบนฐานความพอประมาณ (ปัญญา เลิศไกรและ ลัญจกร นิลกาญจน์, 2559, อ้างใน ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 208) เพื่อให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพให้ผู้ร่วมกิจกรรมทั้งหมดและนักเรียนได้เรียนรู้ถึงการคิดวางแผนและดำเนินกิจกรรมอย่างพอประมาณที่เป็นจริง (ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 208)

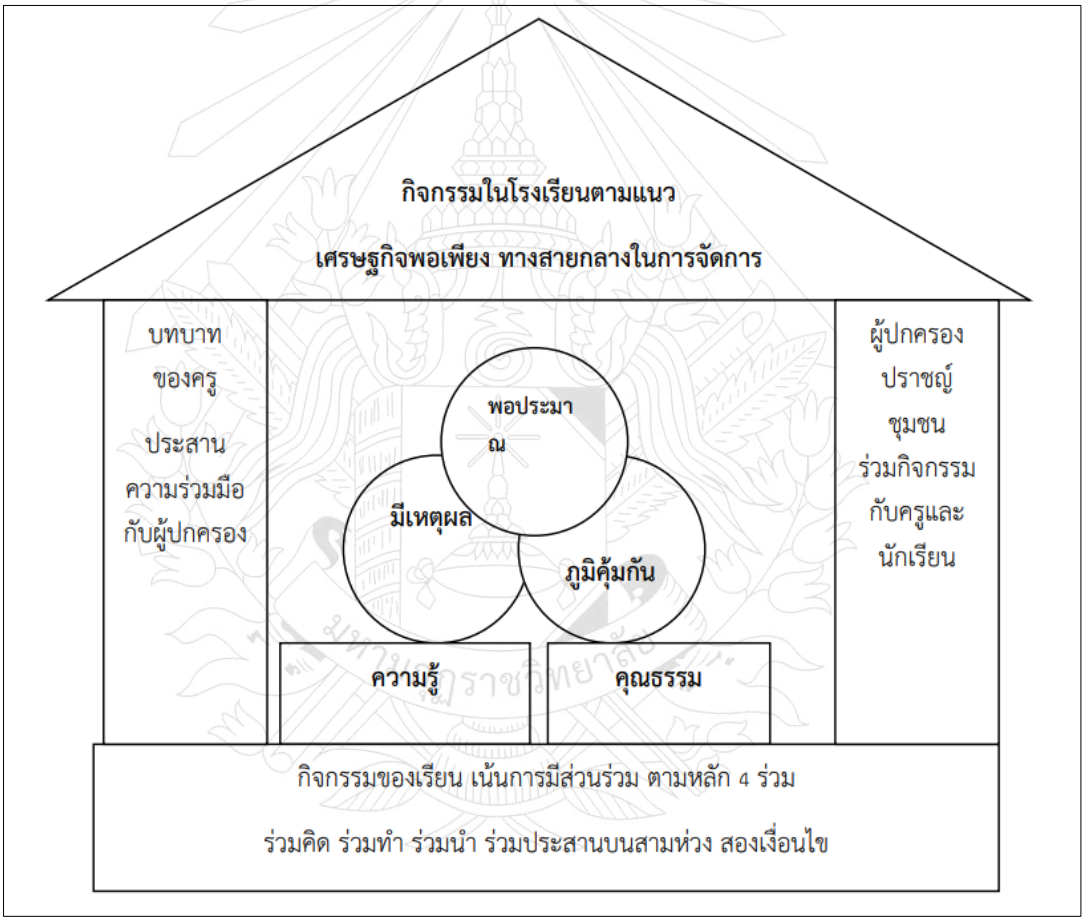
ความมีเหตุผล หลักการและเหตุผลในการคิดโครงการ การวางแผนเชิงกระบวนการในการดำเนินงานมาจากเหตุผลที่เป็นจริงทั้งในโรงเรียนและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม แผนงาน ทุกขั้นตอน จะมีเหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะทำกิจกรรมนั้น ต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยาวอย่างรอบคอบ ในการนี้ครูจะต้องแนะนำจัดการให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงวิธีคิด วิธีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมชีวิตในโอกาสต่อไป (ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 208)

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล

เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, หน้า 208)

ภาพที่ 2.5 แนวการจัดกิจกรรม ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : จาก เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน, โดย ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ. (2560, หน้า 207)

เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยคณะผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน การทำกิจกรรมเสริมในโรงเรียน กิจกรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากความสามารถในการพึ่งตนเองเป็นหลักที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันมาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควรและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ. 2560, หน้า 208 - 209)

ภาพที่ 2.6 ลักษณะของคนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : จาก *เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน*, โดย ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ. (2560, หน้า 209)

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์ (2555, หน้า 2 - 3) ได้สรุปไว้ใน รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์บทเรียนและนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะคือ 1) การพัฒนารูปแบบที่คาดหวังด้วยการวิเคราะห์เอกสาร 2) การพัฒนารูปแบบที่เป็นไปได้ด้วยวิธีกรณีศึกษา 3) การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมด้วยการตรวจสอบซ้ำในสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้ 1. ผลการสังเคราะห์บทเรียน

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จและสามารถเป็นแบบอย่างได้พบว่า

1. ผลการสังเคราะห์บทเรียนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จและสามารถเป็นแบบอย่างได้พบว่า

1.1 งานบริหารวิชาการ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทกกสุ่มสาระ โดยเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการขยายสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชนอันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง และดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทนแบ่งปัน รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทยด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา เพื่อวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนตามความรู้ ความสนใจ และศักยภาพของแต่ละคน และยังมีการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพันาคุณภาพการศึกษากับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นและนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 งานบริหารงบประมาณ มีการจัดทำและเสนอของบประมาณตามความเหมาะสมและความต้องการที่แท้จริง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาตร์ของหน่วยงาน และมีการจัดทำรายละเอียดโครงสร้างแผนงานโครงการและกิจกรรมที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสและยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการบริหารการเงิน บัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง

1.3 งานบริหารงานบุคคล มีการวางแผนอัตรากำลังตามความต้องการและคความจำเป็นของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา และมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเองตามความต้องการและความจำเป็น ตลอดจนมีความยุติธรรมในการขอเลื่อนขั้นและเลื่อนตำแหน่งรวมทั้งมีความเสมอภาคในการได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

1.4 งานบริหารทั่วไป มีการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คุ้มค่า ตลอดจนมีการบำรุงดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบในการดูแลรักษา รวมทั้งมีความเอื้อเฟื้อบริการอาคารสถานที่แก่ชุมชนในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

2. การนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบเป็น “โรงเรียนของพ่อ” โดยมีเสาธงเป็นเป้าหมายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีองค์ประกอบการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดประเมินผล และการเทียบโอนรายวิชา 4) การประกันคุณภาพและมาตรฐานภายในสถานศึกษา 5) การพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ 8) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง

วิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การบริหารการเงิน 4) การบริหารบัญชี 5) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านบริหารงานบุคคลประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 3) ชุมชนสัมพันธ์โดยในแต่ละด้านได้บุราณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 เรื่องสู่การบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม

สมใจ สิกขวัฒน์ และคณะ (2557, หน้า 1) ได้สรุป การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีตอการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานีเขต 1 การวิจัยนี้มีจุดประสงค คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารและระดับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธระหว่างการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียนและ 3) เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจการทำนายของตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีตอการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียน กลุมตัวอย่างเป็นครูที่สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1 จำนวน 111 คน ซึ่งได้มาโดยการสุมอย่างง่าย ตัวแปรที่ใชในการศึกษา คือ การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 ด้าน และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูแกนักเรียน จำนวน 4 ด้าน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณคา 5 ระดับ มีคาสัมประสิทธิ์แอลฟา อยูระหวาง 0.79 ถึง 0.93 การวิเคราะห์ขอมูลตามวัตถุประสงคด้วยหาคาเฉลี่ยและสวนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธแบบเพียรสัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบผลการวิจัยพบวา ประการแรก ระดับการบริหารของผู้บริหารและการเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงคของนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก ประการที่สอง มีความสัมพันธทางบวกระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียน และประการสุดท้าย การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ดาน คือ ด้านการสรางบรรยากาศและสิ่งแวดลอมในสถานศึกษากับด้านการมีสวนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียน โดยสามารถทำนายไดร้อยละ 57

ปรเมธี วิมลศิริ (2559, หน้า 66 - 67) “เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy) “ปรัชญา” ที่พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทาน เพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติตนให้แก่ประชาชนทุกระดับทุกสาขาวิชาชีพ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะ หน่วยงานกลางระดับนโยบายที่มีบทบาทหลักในการจัดทำแผนพัฒนาได้น้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบัน ซึ่ง สศช. ไม่เพียงแต่น้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาบรรจุไว้ในแผนเท่านั้น แต่ยังได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ในมิติ

ต่าง ๆ ร่วมกับภาคีการพัฒนาอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน โดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จะให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อแสดงให้เห็นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่สามารถนำการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนได้ โดยมีหลักการว่า “ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดกำกับการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งการดำเนินกิจกรรมตามหลักคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกิจกรรมต้องตั้งอยู่บนฐานความรู้ โดยเฉพาะความรอบรู้ใน “ภูมิสังคม” ในการดำเนินกิจกรรม การมีคุณธรรม ผ่านกระบวนการที่ตั้งบนหลักการของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน แปรไปสู่ผลผลิต โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการนำใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ที่เป็นผลลัพธ์ระยะยาวต่อไป

สุขสันต์ อิทธวิทยาวาทย์ (2559, หน้า 1) ได้สรุปไว้ว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ของบุคคลและองค์กรต่างๆ โดยแนวทางการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งเกษตรกร นักวิชาการ นักธุรกิจ และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ และผู้นำชุมชนรวม 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นเรื่องความรู้ความเข้าใจผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเมื่อพิจารณาแยกตามหลักกลุ่มเกษตรกรจะให้ความสำคัญกับหลักพอประมาณ หลักอื่นจะเป็นผลพลอยได้ ขณะที่กลุ่มนักธุรกิจและนักวิชาการจะให้ความสำคัญกับทั้งสามหลักเท่ากันในส่วนของการประยุกต์ใช้พบว่าแต่ละกลุ่มก็มีการประยุกต์ใช้ต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและพื้นฐานอาชีพ แต่การประยุกต์ใช้ทั้งหมดตั้งอยู่บนหลักสามห่วงสองเงื่อนไขในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเคร่งครัด สำหรับข้อเสนอแนะเห็นควรว่า 1) ควรให้ความรู้ที่ถูกต้องผ่านสื่อสาธารณะให้เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและรอบด้านมากยิ่งขึ้น 2) หน่วยงานภาครัฐต้องทำงานประสานกันโดยเน้นพื้นที่เป็นหลัก 3) ภาครัฐต้องสนับสนุนมาตรการทางการเงินให้กับเกษตรกรที่เปลี่ยนวิธีทำการเกษตร

ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ (2560, หน้า 203) ได้สรุปไว้ใน เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ถึงแนวการจัดกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียน การสอน เป็นแนวการทำกิจกรรมเสริมในโรงเรียน กิจกรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม การพึ่งตนเองเป็นหลักที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน เป็นกระบวนการสร้างคนให้กับสังคมที่เป็นคนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีวิธีคิด วิธีการควบคุมตนเองในการตัดสินใจดำเนินชีวิต หรือตัดสินใจในกำหนดตนเองให้มีจิตใจเข้มแข็ง อดทนต่อสิ่งยั่วยุมีจิตสำนึกที่ดี ใจกว้างมีเหตุผล มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในตัวครูและนักเรียน โรงเรียนจะจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างคนด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะการประสานงาน ประสานเครือข่ายสร้างความพร้อมที่จะทำงาน การจัดการกิจกรรมโครงการเน้นความพอเพียงที่เกิดจากรากฐานทรัพยากรที่มีในโรงเรียนและในชุมน พยายามจัดระบบรายได้ที่มีให้สมดุลกับรายจ่ายอย่างมีเหตุผล ประหยัดเก็บ ออมเงินและแบ่งปันผู้อื่นรู้จักใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ภูมิปัญญาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ในโรงเรียนและในชุมชน ฝึกฝนการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด สร้างสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เน้นการคิดวิเคราะห์ และจัดการอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

สิริรัตน์ สังสุทธิ และ ต้องลักษณ์ บุญธรรม (2560, หน้า 169) ได้สรุปไว้ใน การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ระดับความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา และ 3) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีจำนวน 353 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .96 และ .94 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความพร้อมสู่ ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านเงื่อนไขความรู้ (X_4) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (X_5) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (X_3) และด้านความพอประมาณ (X_1) ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 72.9 ส่วนด้านความมีเหตุผล (X_2) สามารถพยากรณ์ได้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิต

พระขรรค์ชัย สุวฑฺโฒ (2562, หน้า 32) บทความเรื่อง “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธกับการพัฒนาองค์การ” มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธมาเชื่อมประสานเข้ากับหลักวิชาการ ด้านการพัฒนาองค์การ เริ่มจากการนำเสนอตีความหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระพุทธศาสนา จากมุมมองและความเข้าใจของผู้เขียน ทบทวนองค์ความรู้ด้านการพัฒนาองค์การ จากอดีตถึงปัจจุบัน ผู้เขียน พบว่าหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความสมดุลแบบทางสายกลางมัชฌิมาปฏิปทามากกว่ามุ่งเน้นทางสุดโต่งทางใดทางหนึ่ง ขณะที่แนวคิดการพัฒนา องค์การจากอดีตถึงปัจจุบัน ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลกระบวนทัศน์แบบตะวันตกมีลักษณะความเป็นสุดโต่ง ดังนั้น เพื่อการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืน ผู้เขียนจึงได้ทดลองนำเสนอตัวแบบเบื้องต้นโดยการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงตามแนวพุทธมาเป็นฐานคิดในการปรับสมดุลของแนวคิดการพัฒนาองค์กรของตะวันตก

พินิจ เครือเหลา (2562, หน้า 268) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ประชากรที่ศึกษาคือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 25 ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสาร แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมในด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการะประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พระครูสุธีจริยวัฒน์ และคณะ (2564, หน้า 197) ได้สรุปไว้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรพระราชทานให้ประชาชนชาวไทยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างกว้างขวางเพราะนอกจากจะเป็นแนวทางแก้วิกฤต ยังช่วยแก้ปัญหาระดับโครงสร้างจากความไม่สมดุลและจากการพัฒนาในอดีต เป้าหมายของปรัชญา คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน สามารถรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยยึดหลักทางสายกลางมีองค์ประกอบ ได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีมี 2 เงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม ประกอบกันเป็นเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ผู้นำไปใช้มีความชัดเจนในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสามารถปรับใช้ได้กับบริบทที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม มีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกันทำให้การขับเคลื่อนมีพลัง และเมื่อนำไปใช้ในการบริหารการพัฒนาในทุกระดับสังคมไทยก็จะมีวิถีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

สุภารัตน์ แซ่สัว และคณะ (2564, หน้า 52) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของสถานศึกษา และเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามพื้นที่การจัดการศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 293 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 และ ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงจาก ค่าเฉลี่ยคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามพื้นที่การจัดการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และจากการทดสอบรายคู่ พบว่า อำเภอไทรโยคมีการบริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา แตกต่างกับอำเภอทองผาภูมิ และ อำเภอสังขละบุรี ส่วนอำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

นายธงชัย ดีมูลพันธ์ (2565, หน้า ง) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 2) แนวโน้ม การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูของ สถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 9 คน ข้าราชการครูจำนวน 77 คน รวมทั้งสิ้น 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลข คณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านผลลัพธ์/ ภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามลำดับ 2. แนวโน้มการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 1) ด้านการ บริหารจัดการศึกษา คือ ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ ควรมีการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านพัฒนาบุคลากร คือ ควรมีการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ ควรมีการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้รับการยอมรับด้านการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพียงหทัย พงษ์สุวรรณ และคณะ (2565, หน้า 195) ได้สรุปไว้ว่า “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้บริหารธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร” การศึกษาหลักดังกล่าว พบว่าเป็นหลักที่ ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อคุณภาพชีวิตดีอย่างยั่งยืน เพราะวิถีแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง มี 3 หลัก ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล และ ภูมิคุ้มกันที่ดี หลักการนี้ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในปัจจุบัน กล่าวคือ นำหลักทั้ง 3 มาใช้ทำให้มีความพอประมาณในการบริโภค มีร่างกายสมบูรณ์ มีจิตใจที่ มั่นคง เข้มแข็ง ใช้ชีวิตแบบมีเหตุผล ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ลดกิเลส มีความยุติธรรม อดทน มีน้ำใจ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจิตสำนึกดี มีศีลธรรม มีมิตรดี มีคนช่วยเหลือเกื้อกูล นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้บริหารยังมีหลักธรรมที่สามารถนำมาเชื่อมโยง ได้แก่ หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ประกอบด้วย 4 หลัก คือ ความหมั่นเพียร การเก็บรักษาทรัพย์ การมีมิตรดี และความเป็นอยู่ที่พอดี โดยที่ผู้บริหารจะมีกำลังกายใจทำงานด้วยความขยัน สามารถสร้างฐานะได้ดีในสังคม มีมิตรดีคอยช่วยเหลือ มีชีวิตที่พอดี เมื่อมีคุณภาพชีวิตดีจะส่งผลต่อองค์กร และประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และน้อมนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางดำเนินชีวิตทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างสมดุล และยั่งยืน

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การบูรณาการองค์ความรู้ 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ด้วยการบริหารจัดการด้วยความพอดี พอประมาณ และการมีเหตุมีผล ในการบริหารงบประมาณให้พอเหมาะกับองค์กร การวางแผนการจัดกิจกรรมงานต่าง ๆ ให้พอเหมาะกับกำลังพลที่สามารถบริหารจัดการได้ มีการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรให้เกิดองค์ความรู้ เพิ่มพูนทักษะทางด้านวิชาการ เพื่อให้บุคลากรนำองค์ความรู้สู่การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น รู้จักวางแผนกระบวนการเรียนรู้สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนรู้ได้ โดยทั้งหมดทั้งหมดดำเนินอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม มีร่างกายสมบูรณ์ มีจิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง ใช้ชีวิตแบบมีเหตุผล ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ลดกิเลส มีความยุติธรรม อดทน มีน้ำใจ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจิตสำนึกดี มีศีลธรรม มีมิตรดี มีคนช่วยเหลือเกื้อกูล สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

ด้านหลักสูตรและกระจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555) เป็นหลักสูตรสำหรับใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งแต่ พุทธศักราช 2551 มาจนถึงปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศปรับแก้ไขคู่มือการดำเนินงาน เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2555 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการยกระดับการศึกษาให้กับประชาชน

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการศึกษา

เพื่อตอบสนอง อุดมการณ์ การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่าง สมดุล ระหว่างปัญญาธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และพัฒนาความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยในภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของ ผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้ว่า การศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์จากการทำงาน และการประกอบอาชีพ โดยการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจให้มีคุณธรรมควบคู่ไปกับ การพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบ และสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร

หลักการ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นท่านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างของบุคคล ชุมชน และสังคม

2. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยตระหนักว่าผู้เรียนมี ความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4. ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการจึงกำหนดจุดหมายดังต่อไปนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2. มีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและ ตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ คน และการเมือง

4. มีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถจัดการกับชีวิต ชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุข ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจเพียง

5. มีความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย โดยเฉพาะภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนายึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

6. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 สาระดังนี้

1. สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัด

2. สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

3. สาระการประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทางและการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม และการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

4. สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขศึกษา พลศึกษา และศิลปศึกษา

5. ลาวะการพัฒนา งตน เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

ซึ่งมีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

การจบหลักสูตรสำหรับนักศึกษา กศน.

1. ระดับประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 36 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 40 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต และผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และปฏิบัติโครงการรวมไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ที่	สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย	
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
1.	ทักษะการเรียนรู้	5		5		5	
2.	ความรู้พื้นฐาน	12		16		20	
3.	การประกอบอาชีพ	8		8		8	
4.	ทักษะการดำเนินอาชีพ	5		5		5	
5.	การพัฒนาสังคม	6		6		6	
	รวม	36	12	40	16	44	32
		48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		200 ชั่วโมง		200 ชั่วโมง		200 ชั่วโมง	

หมายเหตุ วิชาเลือกในแต่ละระดับสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้จากการทำโครงงาน จำนวนอย่างน้อย 3 หน่วยกิต

ภาพที่ 2.7 ภาพโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ที่มา : จาก หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ประกาศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ประกาศ ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2565 โดยมีหลักการทำงาน คือ กศน. เพื่อประชาชน “กศน. ก้าวใหม่ : ก้าวแห่งคุณภาพ” และมีภารกิจสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

2.1 โครงการส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา “พาน้องกลับมาเรียน” ติดตามและรายงานข้อมูลประชากรวัยเรียนที่หลุดจากระบบการศึกษา พร้อมทั้งดำเนินการช่วยเหลือ และสนับสนุนให้กลับเข้าสู่สถานศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทต่อไป

2.2 โครงการ “กศน. ปักหมุด” สำรวจ ติดตาม ค้นหา และรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการ พร้อมนำกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ ของคนพิการอย่างแท้จริง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม อย่างมีคุณภาพ

2.3 โครงการสถานศึกษาปลอดภัย นำระบบมาตรฐานความปลอดภัย MOE Safety Center ผ่านศูนย์ความปลอดภัย สำนักงาน กศน. มาใช้แก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยของนักศึกษา ครู และบุคลากร กศน.

2.4 การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. จุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

3.1 ด้านการจัดการเรียนรู้คุณภาพ

1) น้อมนำพระบรมราโชบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ หรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์

2) ขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่สนองตอบยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

3) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สร้างวินัย จิตสาธารณะ และอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Social Media) รวมถึงการใช้กระบวนการจิตอาสา กศน. ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

4) ปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับทุกประเภท ให้สอดรับกับการพัฒนาคน ทิศทางการพัฒนา ประเทศ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ความต้องการและความหลากหลายของผู้เรียน/ผู้รับบริการ รวมถึงปรับลดความหลากหลายและความซ้ำซ้อนของหลักสูตร เช่น หลักสูตรการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายบนพื้นที่สูง พื้นที่พิเศษและพื้นที่ชายแดน รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์

5) ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ เพื่อการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ พัฒนาระบบการประเมิน สมรรถนะผู้เรียนให้ตอบโจทย์การประเมินในระดับประเทศและระดับสากล เช่น การประเมินสมรรถภาพผู้ใหญ่ ตลอดจนกระจายอำนาจไปยังพื้นที่ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

6) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ด้วยตนเองครบวงจร ตั้งแต่การลงทะเบียนจนการประเมินผลเมื่อจบหลักสูตร ทั้งการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการสร้างและขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้กับ กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเรียนรู้ได้สะดวก และตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน

7) พัฒนา Digital Learning Platform แพลตฟอร์มการเรียนรู้ของสำนักงาน กศน. ตลอดจนพัฒนาสื่อการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ และให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย ง่ายต่อการสืบค้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

8) เร่งดำเนินการเรื่อง Academic Credit-bank System ในการสะสมและเทียบโอน หน่วยกิตเพื่อการสร้างโอกาสในการศึกษา

9) พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา การกำกับ ติดตาม ทั้งในระบบ On-Site และ Online รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.2 ด้านการสร้างสมรรถนะและทักษะคุณภาพ

1) ส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับแต่ละ ช่วงวัย และการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและบริบทพื้นที่

2) พัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้น ที่เน้น New skill Upskill และ Reskill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของตลาดแรงงาน และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology

3) ยกระดับผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่เน้น “ส่งเสริม ความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของตลาด ต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน ตลอดจนเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์และช่องทาง การจำหน่าย

4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็น Active Ageing Workforce และมี Life skill ในการดำรงชีวิตที่เหมาะกับช่วงวัย

5) ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้พิการ ออทิสติก เด็กเร่ร่อน และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ

6) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลและทักษะด้านภาษา ให้กับบุคลากร กศน.และผู้เรียน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ

7) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน กศน.

8) สร้างอาสาสมัคร กศน. เพื่อเป็นเครือข่ายในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในชุมชน

9) ส่งเสริมการสร้างและพัฒนานวัตกรรมของบุคลากร กศน. รวมทั้งรวบรวมและเผยแพร่เพื่อให้หน่วยงาน / สถานศึกษา นำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

3.3 ด้านองค์กร สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้คุณภาพ

1) ทบทวนบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน สถานศึกษา เช่น สถาบัน กศน. ภาค สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร สถานศึกษาขึ้นตรงสังกัดส่วนกลาง กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในพื้นที่

2) ยกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศศช.) ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญของชุมชน

3) ปรับรูปแบบกิจกรรมในห้องสมุดประชาชน ที่เน้น Library Delivery เพื่อเพิ่มอัตราการอ่านและการรู้หนังสือของประชาชน

4) ให้บริการวิทยาศาสตร์เชิงรุก Science@home โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือนำวิทยาศาสตร์สู่ชีวิตประจำวันในทุกครอบครัว

5) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space Co-Learning Space เพื่อการสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม

6) ยกระดับและพัฒนาศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ให้เป็นสถาบันพัฒนาอาชีพระดับภาค

7) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน. จังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

3.4 ด้านการบริหารจัดการคุณภาพ

1) ขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนทบทวนภารกิจ บทบาทโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย

2) ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยเอื้อต่อการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ เช่น การปรับหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการจัดหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

3) ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง รวมทั้งกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการนำคนเข้าสู่ตำแหน่ง การย้าย โอน และการเลื่อนระดับ

4) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

5) ปรับปรุงระบบการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ให้มีความครอบคลุมเหมาะสม เช่น การปรับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของผู้พิการ เด็กปฐมวัย

6) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงาน ข้อมูลเด็กตกหล่นจากการศึกษาในระบบ เด็กเร่ร่อน ผู้พิการ

7) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบ

8) ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพและความโปร่งใสการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)

9) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับข้าราชการและบุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกาศเกียรติคุณ การมอบโล่ / วุฒิบัตร

10) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา แนวนโยบายและจุดเน้นและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม โดยน้อมนำการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน พร้อมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถ คิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถ ปรับตน ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรม ที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

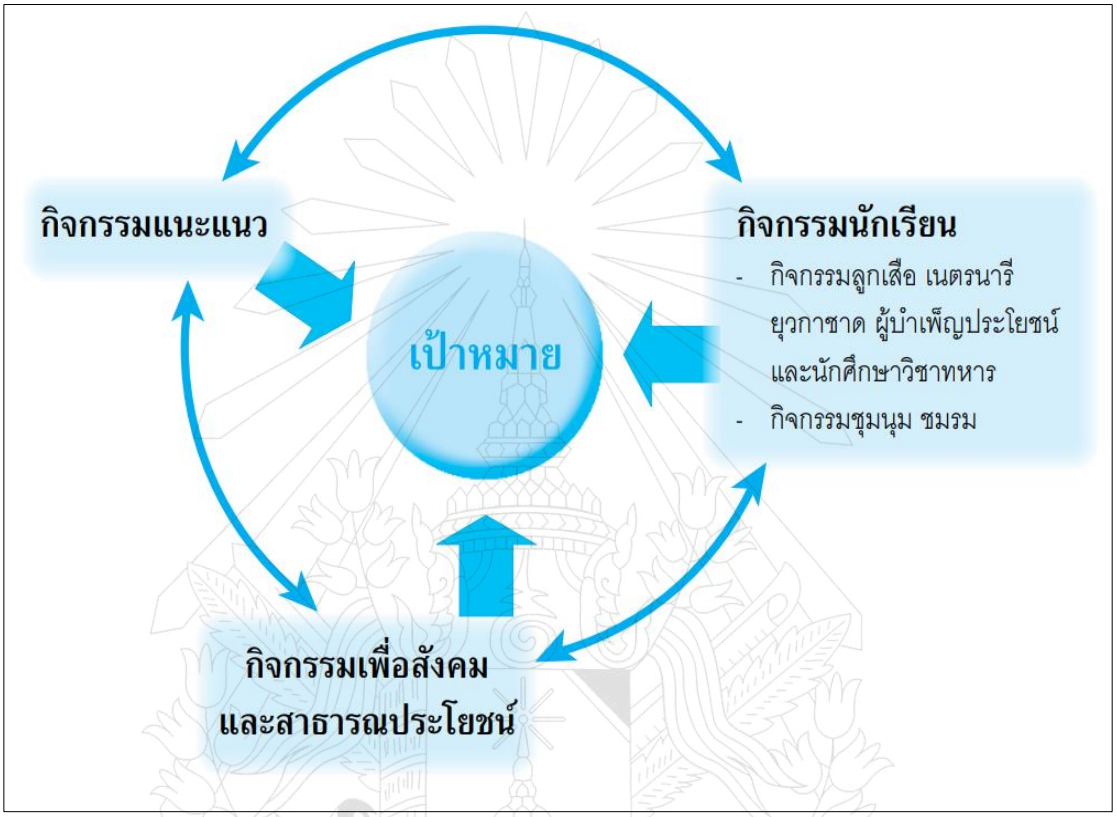
2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติ ตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังภาพ

ภาพที่ 2.8 ภาพกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่มา : จาก *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คู่มือหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) ได้เขียน แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ดังนี้

แนวคิด

การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไปที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สติปัญญา และคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และการจัดการกับชีวิต ชุมชน และสังคม อย่างมีความสุข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิใจในความ

เป็นไทย และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสามารถบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

จากจุดหมายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็น 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต สาระการพัฒนาสังคม และกำหนดให้ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวนไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง เป็นเงื่อนไขในการจบหลักสูตร โดยเน้นให้ผู้เรียนนาข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ มาฝึกทักษะการคิด การวางแผนปฏิบัติการที่จะส่งต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

องค์ประกบกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย

1. ความรู้พื้นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างและประโยชน์ของ กพช. แนวทางการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประสานเครือข่าย การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การวางแผน และประโยชน์ของการวางแผน มนุษยสัมพันธ์ และการเขียนโครงการ

2. กิจกรรมโครงการ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการทำกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวกับ การพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ลักษระกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาการทักษะชีวิตของตนเองและครอบครัว โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่านของผู้เรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เช่น

- ด้านสุขภาพกาย/จิต เช่น โครงการ กศน. ไร้พุง
- ด้านคุณธรรม จริยธรรม เช่น โครงการสามัคคีสร้างสุข โครงการคุณธรรมนำชีวิตโครงการ 1 ตำบล 1 วัด
- ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น โครงการรับรู้ รู้จ่าย รู้ได้ รู้เก็บ
- ด้านการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการพันนาบุคลิกภาพ
- ด้านยาเสพติด เช่น โครงการครอบครัวอบอุ่น
- ด้านเพศศึกษา เช่น โครงการพ่อแม่รู้ใจ วัยรุ่นรู้ทัน
- ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น โครงการเตรียมตัวเตรียมใจรับภัยธรรมชาติ ฯลฯ

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชน และสังคม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เช่น

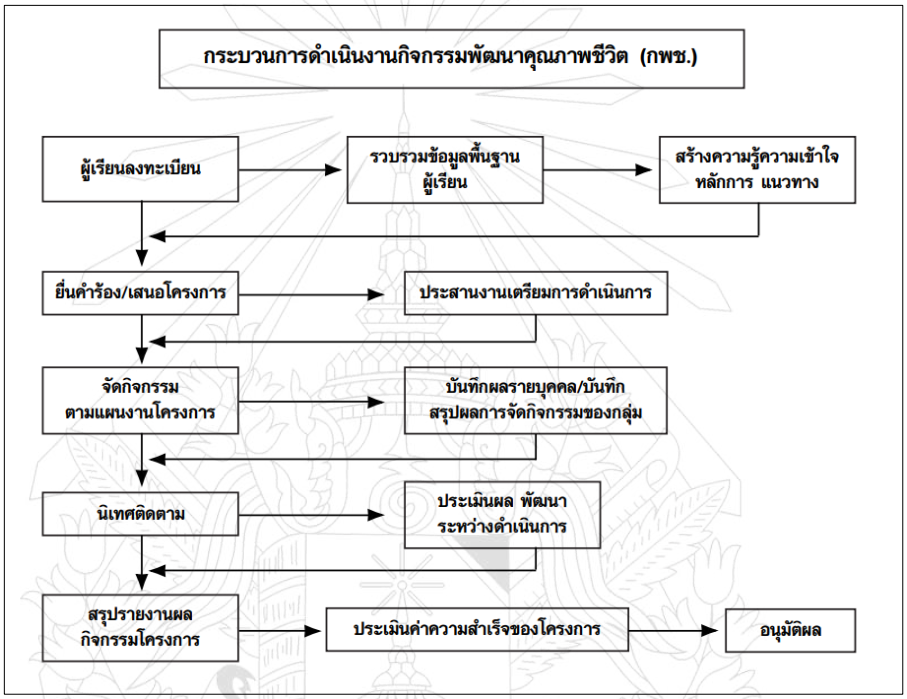
- ด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม เช่น โครงการอาสาสมัคร ลูกเสือยุวกาชาด/ ชมรมอาสายุวกาชาดนอกโรงเรียน
- ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา โครงการหน้าบ้านน่ามอง โครงการอนุรักษ์ป่า แม่น้ำลำคลอง

- ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี เช่น โครงการอนุรักษ์รักวัฒนธรรม

- ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ เช่น โครงการคลังสมองร่วมพัฒนาชุมชน

- ด้านประชาธิปไตย เช่น โครงการเรียนรู้ประชาธิปไตยใส่ใจรักษาสิทธิ

- ด้านการสนับสนุนส่งเสริมงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น โครงการบรรณารักษ์อาสา ฯลฯ

ภาพที่ 2.9 ภาพกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)

ที่มา : จาก *คู่มือการดำเนินงาน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551* (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555) สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นที่มีความหลากหลาย มีรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ ความรู้ ความคิด ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความขยัด การแก้ปัญหา การมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่สมบูรณ์

ด้านพัฒนาการบุคลากรของสถานศึกษา

ชัญญาภัค แซ่ติ้ง (2558, หน้า 63) ได้ศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพร้าว 1 อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาของ กลุ่มเครือข่ายพร้าว 1 อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประชากร

ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากร รวมทั้งสิ้นจำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ ฉบับแรกเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และฉบับที่สองเป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่าย พร้าว 1 อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ การพัฒนาด้านทัศนคติ พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีการศึกษางานตามที่ได้รับมอบหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ติดตามผลการปฏิบัติงานหลังจากฝึกอบรม ส่วนการพัฒนาด้านลักษณะนิสัย พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทำดีต่อเพื่อนร่วมงานและคนอื่นในที่ทำงาน อย่างไม่เลือกระดับชั้น หรือตำแหน่งงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการจัดทำหลักสูตร สำหรับการพัฒนาด้านการจูงใจ พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรยอมรับความอาวุโสของเพื่อนร่วมงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรได้รับความสะดวกรวดเร็วในการเบิกเงินค่าตอบแทนต่างๆ

นางสุริศา ริมคีรี และคณะ (2561, หน้า ก) ได้ศึกษา การพัฒนาบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในการทำวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำ ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในการทำวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในการทำวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำด้วยกระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ศึกษาผลการวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำด้วยกระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพของบุคลากรภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการทำวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ตาม 3 ขั้นตอนการวิจัย คือ 1) วิเคราะห์เอกสาร 2) สร้างกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และ 3) ดำเนินการวิจัยปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากอาสาสมัคร จากผู้แทนทุกกลุ่มงาน จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาบุคลากรและความพึงพอใจในการทำวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของบุคลากรภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 และการประเมินรายงานการวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำตามเกณฑ์ที่ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมิน มีค่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ผลการวิจัยพบว่า 1. บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 สามารถ

นำกระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ให้สามารถทำวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำได้ 2. ผลการวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของบุคลากรภายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ภาพรวม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี 3. บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีความพึงพอใจในการทำ วิจัยปฏิบัติการจากงานประจำด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ปทุมพร กาญจนอัตถ์ (2561, หน้า ง) ได้ศึกษา แนวทางการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ1)เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2)เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนรองผู้อำนวยการงานบุคคลโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาซึ่งคัดเลือกจากโรงเรียนที่ได้เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีทั้งหมด 28 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 มีทั้งหมด 41 โรงเรียน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานบุคคลที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน .987 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการบริหารงานบุคคลโรงเรียน ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านที่1 การวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ 4 วินัยและการรักษาวินัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านที่ 5 การออกจากราชการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2) การปฏิบัติงานของการบริหารงาน บุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการบริหารงานบุคคลโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเห็นว่ามีการปฏิบัติสูงกว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นางสาวเกษรา เอี่ยมสะอาด (2562, หน้า 543 - 544) ได้ศึกษา การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนหนองวัลย์เปรียง วิทยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงานต่าง ๆ และหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา พบว่า มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามกระบวนการและวิธีการ

พัฒนาบุคลากรดังนี้1) กระบวนการปฐมนิเทศ เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรในขั้นแรกโดยทำการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่จัดทำแผนการปฐมนิเทศคู่มือ การปฐมนิเทศและการดำเนินการปฐมนิเทศเมื่อเสร็จตามขั้นตอนการปฐมนิเทศต้องมีการประเมินและ สรุปผลการพัฒนาบุคลากร 2) กระบวนการสอนงาน ผู้ที่สอนงานต้องจัดเตรียมเนื้อหาวิธีการในการ สอนงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจแต่ผู้ที่พัฒนาขั้นตอนการสอนต้องฝึกปฏิบัติและแก้ไขข้อผิดพลาดทันที ในขณะการสอนงาน เมื่อเสร็จสิ้นการสอนงานแล้วจะต้องสรุปและประเมินผลการสอนงาน 3) กระบวนการประชุม อบรม และสัมมนา โดยวิธีการในการพัฒนานี้จะต้องได้รับคำสั่งไปราชการและ ดำเนินการปฏิบัติงานตามคำสั่งเมื่อเสร็จสิ้นการพัฒนาแล้วจะต้องจัดทำแบบสรุปความรู้ในการไป พัฒนา 4) กระบวนการศึกษาดูงาน โดยการศึกษาดูงานมีลำดับขั้นตอนโดยจะต้องได้รับการอนุมัติจาก ต้นสังกัดและจัดทำคำสั่งศึกษาดูงาน จัดทำเอกสารประกอบการดูงานเมื่อเสร็จสิ้นต้องจัดทำแบบ รายงานการศึกษาดูงานเสนอสอบผู้บริหาร 5) กระบวนการศึกษาต่อ โดยวิธีการศึกษาต่อจะต้อง ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมกับทำสัญญาและสัญญาค้ำประกัน เมื่อได้รับการอนุมัติ จากผู้บริหารบุคลากรจึงจะเข้ารับการศึกษาต่อได้เมื่อจบการศึกษาแล้วต้องจัดทำแบบขอกลับเข้ารับ ราชการดังเดิม 6) กระบวนการนิเทศภายใน โดยวิธีการนิเทศภายในจะต้องจัดทำโครงการนิเทศ ภายในโดยได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารและจัดทำคำสั่งพร้อมแนบตารางการนิเทศภายในเพื่อแจ้งให้ ครูและบุคลากรในโรงเรียนทราบเพื่อที่จะได้รับการนิเทศตามวันและเวลาที่กำหนด

กฤติพงศ์ โภคาพานิช (2563, หน้า II - III) ได้ศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 2) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และปัญหา การพัฒนาครูของโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ ระดับของการเปิดสอน และขนาดของสถานศึกษาและ 3) แนวทางการ พัฒนาครูกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน และครูผู้สอน จำนวน 246 คน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น และกลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญ ในการหาแนวทางพัฒนาครูจำนวน 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การทดสอบที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระต่อกัน (Intendant Samples) และการทดลอบ เอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ผลของการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และปัญหาการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 2.2 สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำแนกตามระดับของการเปิดสอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 2.3 สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. แนวทางการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารที่สำคัญมีดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนการหาวิธีการพัฒนาผู้เรียน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ กระบวนการทำวิจัย การสร้างนวัตกรรม การเขียนโครงร่างการวิจัย การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวมรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงาน วิจัยในชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล และด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาและการนิเทศ

โดยผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านพัฒนาการบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละฝ่ายงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

2.4 บริบทพื้นที่

ประกาศนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ประกาศ ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2565 โดยมีหลักการทำงานคือ กศน. เพื่อประชาชน “กศน. ก้าวใหม่ : ก้าวแห่งคุณภาพ” และมีภารกิจสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

1. โครงการส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา “พาน้องกลับมาเรียน”

1.1 โครงการ “กศน. ปักหมุด”

1.2 โครงการสถานศึกษาปลอดภัย

1.3 การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.4 การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. จุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้คุณภาพ

1) น้อมนำพระบรมราโชบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ หรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์

2) ขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่สนองตอบยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

3) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สร้างวินัย จิตสาธารณะและอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร

และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Social Media) รวมถึงการใช้กระบวนการจิตอาสา กศน. ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

4) ปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับทุกประเภท ให้สอดรับกับการพัฒนาคน ทิศทางการพัฒนา ประเทศ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ความต้องการและความหลากหลายของผู้เรียน/ผู้รับบริการ รวมถึง ปรับลดความหลากหลายและความซ้ำซ้อนของหลักสูตร เช่น หลักสูตรการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายบนพื้นที่สูง พื้นที่พิเศษและพื้นที่ชายแดน รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์

5) ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ เพื่อการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ พัฒนาระบบการประเมิน สมรรถนะผู้เรียนให้ตอบโจทย์การประเมินในระดับประเทศและระดับสากล เช่น การประเมินสมรรถภาพผู้ใหญ่ ตลอดจนกระจายอำนาจไปยังพื้นที่ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

6) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ด้วยตนเองครบวงจร ตั้งแต่การลงทะเบียนจนการประเมินผลเมื่อจบหลักสูตร ทั้งการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการสร้างและขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้กับ กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเรียนรู้ได้สะดวก และตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน

7) พัฒนา Digital Learning Platform แพลตฟอร์มการเรียนรู้ของสำนักงาน กศน. ตลอดจนพัฒนาสื่อการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ และให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อที่ถูกต้อง ตามกฎหมายง่ายต่อการสืบค้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

8) เร่งดำเนินการเรื่อง Academic Credit-bank System ในการสะสมและเทียบโอน หน่วยกิตเพื่อการสร้างโอกาสในการศึกษา

9) พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา การกำกับ ติดตาม ทั้งในระบบ On-Site และ Online รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2 ด้านการสร้างสมรรถนะและทักษะคุณภาพ

1) ส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับแต่ละช่วงวัย และการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและบริบทพื้นที่

2) พัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้น ที่เน้น New skill Upskill และ Reskill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของตลาดแรงงาน และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology

3) ยกระดับผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ที่เน้น “ส่งเสริม ความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของตลาด ต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน ตลอดจนเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์และช่องทาง การจำหน่าย

4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็น Active Ageing Workforce และมี Life skill ในการดำรงชีวิตที่เหมาะกับช่วงวัย

5) ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้พิการ ออทิสติก เด็กเร่ร่อน และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ

6) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลและทักษะด้านภาษา ให้กับบุคลากร กศน. และผู้เรียนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ

7) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน กศน.

8) สร้างอาสาสมัคร กศน. เพื่อเป็นเครือข่ายในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในชุมชน

9) ส่งเสริมการสร้างและพัฒนานวัตกรรมของบุคลากร กศน. รวมทั้งรวบรวมและเผยแพร่เพื่อให้หน่วยงาน / สถานศึกษา นำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

2.3 ด้านองค์กร สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้คุณภาพ

1) ทบทวนบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน สถานศึกษา เช่น สถาบัน กศน. ภาค สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร สถานศึกษาขึ้นตรงสังกัดส่วนกลาง กลุ่มสำนักงาน กศน. จังหวัด ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในพื้นที่

2) ยกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศศช.) ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญของชุมชน

3) ปรับรูปแบบกิจกรรมในห้องสมุดประชาชน ที่เน้น Library Delivery เพื่อเพิ่มอัตราการอ่านและการรู้หนังสือของประชาชน

4) ให้บริการวิทยาศาสตร์เชิงรุก Science@home โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือนำวิทยาศาสตร์สู่ชีวิตประจำวันในทุกครอบครัว

5) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space Co-Learning Space เพื่อการสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม

6) ยกระดับและพัฒนาศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ให้เป็นสถาบันพัฒนาอาชีพระดับภาค

7) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน. จังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการบริหารจัดการคุณภาพ

1) ขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนทบทวนภารกิจ บทบาทโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย

2) ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย เอื้อต่อการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ เช่น การปรับหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการจัดหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

3) ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง รวมทั้งกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการนำคนเข้าสู่ตำแหน่ง การย้าย โอน และการเลื่อนระดับ

4) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

5) ปรับปรุงระบบการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ให้มีความครอบคลุมเหมาะสม เช่น การปรับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของผู้พิการ เด็กปฐมวัย

6) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงาน ข้อมูลเด็กตกหล่นจากการศึกษาในระบบ เด็กเร่ร่อน ผู้พิการ

7) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบ

8) ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพและความโปร่งใสการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)

9) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับข้าราชการและบุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกาศเกียรติคุณ การมอบโล่ / วุฒิบัตร

10) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

พื้นที่ทำการวิจัย

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย กศน.อำเภอ 4 แห่ง ดังนี้

1. กศน.อำเภอวังสามหมอ

วิสัยทัศน์

“ผู้รับบริการชาวอำเภอวังสามหมอทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็น และสมรรถนะที่สอดรับกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมบนรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจ

1.จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อยกระดับการศึกษา และพัฒนาสมรรถนะ ทักษะการเรียนรู้ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ให้พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ก้าวสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

2. พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และบริบทในปัจจุบัน

3. ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา และนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาส การเรียนรู้ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

4. ส่งเสริมสนับสนุน แสวงหา และประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ ให้กับประชาชน

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีเอกภาพ เพื่อการบริหารราชการที่ดีบนหลักของธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

6. ยกระดับการบริหารและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ คุณธรรม และจริยธรรมที่ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

อัตลักษณ์ “ความรู้ดี มีอาชีพ”

เอกลักษณ์ “เศรษฐกิจพอเพียง”

2. กศน.อำเภอศรีธาตุ

วิสัยทัศน์

ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีธาตุ มุ่งเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ครอบคลุมทั่วทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมบนรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีธาตุ กำหนดพันธกิจเพื่อการดำเนินงานบริการทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะทักษะการเรียนรู้ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม ก้าวสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

2. พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรม สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และบริบทในปัจจุบัน

3. ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและนำเทคโนโลยีมาเพื่อพัฒนาเพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสการเรียนรู้ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

4. ส่งเสริมสนับสนุน แสวงหา และประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับประชาชน

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีเอกภาพ เพื่อการบริหารราชการที่ดีบนหลักของธรรมาภิบาล มีสิทธิภาพและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

6. ยกระดับการบริหารและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ คุณธรรมและจริยธรรมที่ดีเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

อัตลักษณ์ “สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สู่ชุมชนคนศรีธาตุ

3. กศน.อำเภอกุมภวาปี

อัตลักษณ์ “คุณธรรมนำชีวิต สู่เศรษฐกิจพอเพียง” คือ ผลผลิตของ กศน.อำเภอกุมภวาปี ที่ได้รับการเรียนรู้จะสามารถนำพาชีวิตตนเองและครอบครัวโดยใช้หลักธรรมนำชีวิตในการทำงานเพื่อความเป็นอยู่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกลักษณ์ “คิดดี มีงานทำ” คือ ผลผลิตของ กศน.อำเภอกุมภวาปี จะเป็นคนที่มีความคิดในเชิงสร้างสรรค์ที่เรียกว่า “คิดบวก” โดยสามารถนำความรู้ความคิดไปประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ

ปรัชญา “คิดเป็น” “การจัดการศึกษาของ กศน.อำเภอกุมภวาปี มุ่งให้ผู้เรียนรับบริการได้เรียนรู้ตนเอง เรียนรู้ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ทั้ง 3 ด้าน

พันธกิจ

ให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณรภาพ สำหรับประชาชนทุกกลุ่มวัยในอำเภอกุมภวาปีอย่างหลากหลายและทั่วถึงจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดีของสังคมพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพของประชาชนให้มีคววามเป็นอยู่อย่างพอเพียง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน พัฒนาระบบการบริหารจัดการ สถานศึกษาตามอหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมแลสนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. กศน.อำเภอโนนสะอาด

วิสัยทัศน์

คนอำเภอโนนสะอาดได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีทักษะที่จำเป็น ในโลกศตวรรษที่ 21

พันธกิจ

1. จิตและส่งเสริมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับการศึกษา สมรรถนะผู้เรียนและแก้ปัญหา พัฒนาอาชีพคุณภาพชีวิตและสังคม และเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อผนึกกำลังในการพัฒนาคุณภาพของประชากร

3. พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการเรียนรู้เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของคนในชุมชน และส่งเสริมบทบาทของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

อัตลักษณ์ นักศึกษา 3D 3G คือ
ครอบครัวดี Good Fammily
สุขภาพดี Good Health
จิตใจดี Good Mind Service Mind
เอกลักษณ์
NONSA-AT TEMS
T=technology คือ เทคโนโลยีทันสมัย
E=excellent คือ การทำงานเป็นเลิศ
A=active คือ กระตือรือร้น
M=manage คือ การบริหารจัดการดี
S=success คือ ความสำเร็จ

ประชากรข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร ครู กศน.ตำบล ครู ศรช. และครูผู้สอนคนพิการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ กศน.อำเภอกุมภวาปี กศน.อำเภอวังสามหมอ กศน.อำเภอศรีธาตุ และ กศน.อำเภอโนนสะอาด จำนวน 133 คน

สรุปได้ว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี มีการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ พร้อมกับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาสู่สถานศึกษา บริหารจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารบุคลากร ร่วมไปถึงการบริการองค์กร

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมใจ สิกขวัฒน์ และคณะ (2557, หน้า 1) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีตอการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1 การวิจัยนี้มีจุดประสงค คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารและระดับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธระหว่างการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 3) เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจการทำนาย ของตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีตอการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1 จำนวน 111 คน ซึ่งได้มาโดยการสุมอย่างง่าย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 ด้าน และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ

ครูแก่นักเรียน จำนวน 4 ด้าน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณคา 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า อยูระหวาง 0.79 ถึง 0.93 การวิเคราะห์ข่อมูลตามวัตถุประสงค์ด้วยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ ทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธแบบเพียรสัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ประการแรก ระดับการบริหารของผู้บริหารและการเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก ประการที่สอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และประการสุดท้าย การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 57

ขวัญกมล ดอนขวา (2557, หน้า ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบจำลองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจ สร้างสรรค์มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่สร้างขึ้นนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ใน เกณฑ์ที่ดี โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 162.014 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 66 มีค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 /df) เท่ากับ 2.45 ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.059 และค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.032 ผลการวิจัยยังพบว่าน้ำหนักองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีค่ามากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (0.946) รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล (0.851) และด้าน ความพอประมาณ (0.761) ตามลำดับ โดยมีเงื่อนไขด้านความรู้ (0.868) มากกว่าเงื่อนไขด้าน คุณธรรม (0.855) น้ำหนักองค์ประกอบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการศึกษา (0.90) รองลงมาคือ ด้านการสร้างสรรค์งาน (0.89) ด้านการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (0.88) และด้านการใช้ องค์ความรู้ (0.88) ตามลำดับ สำหรับองค์ประกอบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการมีงานทำ (095) รองลงมา คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (0.94) ด้านการกระจายรายได้ที่ดี (0.94) ด้านมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น (0.89) และด้านการควบคุมการเกิดมลภาวะเป็นพิษต่อ สิ่งแวดล้อม (0.89) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจ สร้างสรรค์มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เท่ากับ -0.23 และ 0.863 ตามลำดับ

ปรียาดา สุขสว่าง, สำเร็จ ยุรชัย (2557, หน้า 5) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์และ ภาพความสำเร็จ ส่วนด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุขสันต์ อิทธวิทยาวาทย์ (2559, หน้า 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ของบุคคลและองค์กรต่างๆ โดยแนวทางการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งเกษตรกร นักวิชาการ นักธุรกิจ และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ และผู้นำชุมชนรวม 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นเรื่องความรู้ความเข้าใจผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเมื่อพิจารณาแยกตามหลักกลุ่มเกษตรกรจะให้ความสำคัญกับหลักพอประมาณ หลักอื่นจะเป็นผลพลอยได้ ขณะที่กลุ่มนักธุรกิจและนักวิชาการจะให้ความสำคัญกับทั้งสามหลักเท่ากันในส่วนของการประยุกต์ใช้พบว่าแต่ละกลุ่มก็มีการประยุกต์ใช้ต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและพื้นฐานอาชีพ แต่การประยุกต์ใช้ทั้งหมดตั้งอยู่บนหลักสามห่วงสองเงื่อนไขในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเคร่งครัด สำหรับข้อเสนอแนะเห็นควรว่า 1) ควรให้ความรู้ที่ถูกต้องผ่านสื่อสาธารณะให้เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและรอบด้านมากยิ่งขึ้น 2) หน่วยงานภาครัฐต้องทำงานประสานกันโดยเน้นพื้นที่เป็นหลัก 3) ภาครัฐต้องสนับสนุนมาตรการทางการเงินให้กับเกษตรกรที่เปลี่ยนวิธีทำการเกษตร

ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ (2560, หน้า 203) ได้สรุปไว้ใน เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ถึงแนวการจัดกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียน การสอน เป็นแนวการทำกิจกรรมเสริมในโรงเรียน กิจกรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม การพึ่งตนเองเป็นหลักที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน เป็นกระบวนการสร้างคนให้กับสังคมที่เป็นคนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีวิธีคิด วิธีการควบคุมตนเองในการตัดสินใจดำเนินชีวิต หรือตัดสินใจในกำหนดตนเอง ให้มีจิตใจเข้มแข็ง อดทนต่อสิ่งยั่วยุมีจิตสำนึกที่ดี ใจกว้างมีเหตุผล มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในตัวครูและนักเรียน โรงเรียนจะจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างคนด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะการประสานงาน ประสานเครือข่ายสร้างความพร้อมที่จะทำงาน การจัดการกิจกรรมโครงการเน้นความพอเพียงที่เกิดจากรากฐานทรัพยากรที่มีในโรงเรียนและในชุมน พยายามจัดระบบรายได้ที่มีให้สมดุลกับรายจ่ายอย่างมีเหตุผล ประหยัดเก็บ ออมเงินและแบ่งปันผู้อื่นรู้จักใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ภูมิปัญญาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและในชุมชน ฝึกฝนการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด สร้างสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เน้นการคิดวิเคราะห์ และจัดการอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

สิริรัตน์ สังสุทธิ และ ต้องลักษณ์ บุญธรรม (2560, หน้า 169) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ระดับความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา และ 3) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีจำนวน 353 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ

.96 และ .94 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความพร้อมสู่ ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านเงื่อนไขความรู้ (X_4) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (X_5) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (X_3) และด้านความพอประมาณ (X_1) ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 72.9 ส่วนด้านความมีเหตุผล (X_2) สามารถพยากรณ์ได้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิต

อรวรรณ ป้อมดำ (2561, หน้า จ) การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มีแนวทางการพัฒนาเป็น 2 แนวทาง 1) การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและบริหารจัดการศึกษาในทุกมิติ มอบหมายให้ คณะครูน้อมนำมาเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการทำงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งให้เกิดการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กิจกรรมในสถานศึกษา พัฒนาสู่การเป็น สถานศึกษาพอเพียงและดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างมีระบบทั้งโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง จนพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน 2) การดำเนินการโครงการอื่น ๆ แล้วนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษาเป็นสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. แนวปฏิบัติการขับเคลื่อนและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ขั้นที่ 2 การจัดระบบการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การจัดกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นที่ 4 การเปลี่ยนแปลงบริบท ขั้นที่ 5 การสร้างเครือข่าย

พินิจ เครือเหลา (2562, หน้า 268) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ประชากรที่ศึกษาคือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 25 ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสาร แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิม

เลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมในด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการะประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ชณิดา ทัศนิยม (2562, หน้า 32) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง ความตองการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงคเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต20 2) เพื่อศึกษาลำดับความต่องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ครูผู้สอน จำนวน 359 คน ใช้การสุมกลุมตัวอย่างแบบแบงชั้นตามขนาดของโรงเรียนจากนั้นใช้การสุมกลุมตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใชในการวิจัยคือ แบบสอบถามในเรื่องของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาซึ่งมีลักษณะแบบมาตราสวนประมาณคา มี 5 ระดับมีค่าความเชื่อมั่นของสภาพและความคาดหวังเทากับ 0.91 และ 0.98 ตามลำดับวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์คำนวณหาคาเฉลี่ยสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความตองการจำเป็นผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต20 โดยรวมอยู่ในระดับมากความคาดหวังการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต20 โดยรวมอยู่ในระดับมากและ2) ลำดับความตองการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต20 ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลำดับ 4 คือด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและลำดับ 5 คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กาญจนา วิเชียรศรี (2563, หน้า ช) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยทำการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยใช้การเปรียบเทียบกลุ่มเป้าหมายด้วยการจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งในการจำแนกตามเพศ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรวมและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกันซึ่งในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้และ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ในการพัฒนางาน ทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาบุคลากร โดยผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษาและพัฒนางาน พัฒนาคน พัฒนาประเทศต่อไป

จรินทร์ อุตสาหะ (2564, หน้า 4) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องมีภาวะผู้นำยังต้องรับบทบาทเป็นผู้นิเทศภายในของสถานศึกษาอีกหน้าที่ หนึ่งด้วยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผบู้ริหาร สถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผบู้ริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ นิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดกับงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 341 คน ใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.68 - 0.96 และค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากบั 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

พระครูสุธีจริยวัฒน์ และคณะ (2564, หน้า 197) กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรพระราชทานให้ประชาชนชาวไทย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างกว้างขวางเพราะนอกจากจะเป็นแนวทางแก้วิกฤต ยังช่วยแก้ปัญหาระดับโครงสร้างจากความไม่สมดุลและจากการพัฒนาในอดีต เป้าหมายของปรัชญา คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน สามารถรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยยึดหลักทางสายกลาง มีองค์ประกอบ ได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีมี 2 เงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม ประกอบกันเป็นเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ผู้นำไปใช้มีความ

ชัดเจนในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสามารถปรับใช้ได้กับบริบทที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม มีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกันทำให้การขับเคลื่อนมีพลัง และเมื่อนำไปใช้ในการบริหารการพัฒนาในทุกระดับสังคมไทยก็จะมีวิถีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

เพียงหทัย พงษ์สุวรรณ และคณะ (2565, หน้า 195) ได้สรุปไว้ว่า “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้บริหารธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร” การศึกษาหลักดังกล่าว พบว่าเป็นหลักที่ ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อคุณภาพชีวิตดีอย่างยั่งยืน เพราะวิถีแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง มี 3 หลัก ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล และ ภูมิคุ้มกันที่ดี หลักการนี้ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในปัจจุบัน กล่าวคือ นำหลักทั้ง 3 มาใช้ทำให้มีความพอประมาณในการบริโภค มีร่างกายสมบูรณ์ มีจิตใจที่ มั่นคง เข้มแข็ง ใช้ชีวิตแบบมีเหตุผล ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ลดกิเลส มีความยุติธรรม อดทน มีน้ำใจ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจิตสำนึกดี มีศีลธรรม มีมิตรดี มีคนช่วยเหลือเกื้อกูล นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้บริหารยังมีหลักธรรมที่สามารถนำมาเชื่อมโยง ได้แก่ หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ประกอบด้วย 4 หลัก คือ ความหมั่นเพียร การเก็บรักษาทรัพย์ การมีมิตรดี และความเป็นอยู่ที่พอดี โดยที่ผู้บริหารจะมีกำลังกายใจทำงานด้วยความขยัน สามารถสร้างฐานะได้ดีในสังคม มีมิตรดีคอยช่วยเหลือ มีชีวิตที่พอดี เมื่อมีคุณภาพชีวิตดีจะส่งผลต่อองค์กร และประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และน้อมนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางดำเนินชีวิตทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างสมดุล และยั่งยืน

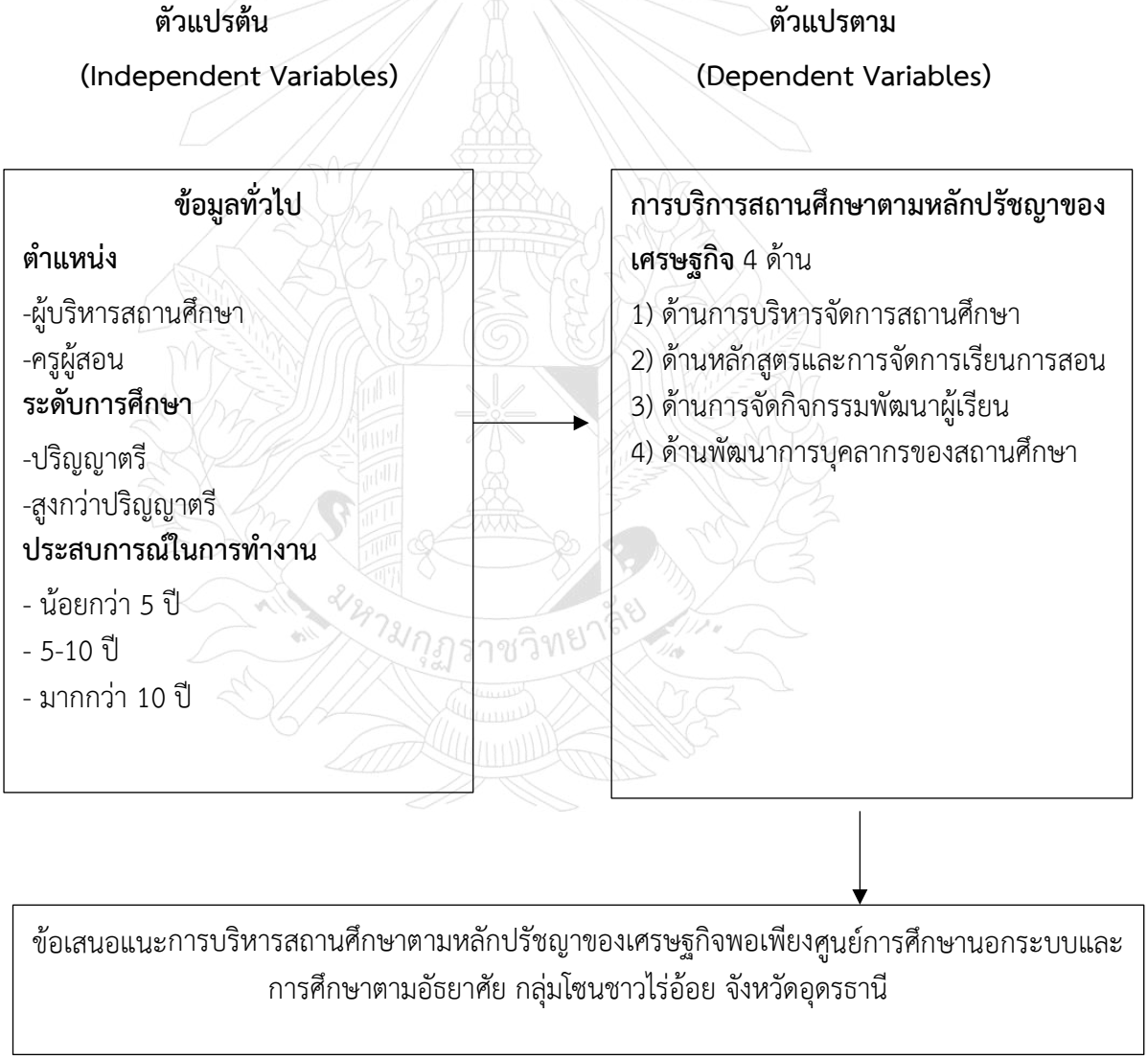
ณัฐพงศ์ โสภิณ (2565, หน้า 209) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงานตามภารกิจศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้บริหาร กลุ่มภูธานีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด กศน.อำเภอ กลุ่มภูธานีจำนวน 300 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นในแต่ละจังหวัด (Stratified Random Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงานตามภารกิจศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้บริหาร กลุ่มภูธานี ระดับสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNImodified) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.107 – 0.225 โดยด้านบุคลากร ระบบบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามลำดับ

Phrakru Sunthonkhemapinan (2560, p. 87) บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา ซึ่งเป็นผลงานสำคัญของพระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาภูมิพลอดุลยเดชที่เกิดจากพระราชจริยาวัตรในการทรงงานเพื่อช่วยเหลือประชาชน ศาสตร์พระราชาเป็นศาสตร์ที่ประกอบด้วยองค์ความรู้หลายอย่าง สำคัญที่สุดก็คือประกอบด้วยหลักปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีพื้นฐานหลักการมาจากหลักมัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เป็นพุทธบูรณาการโดย

ตรงที่เชื่อมโยงเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชากรชาวไทย ด้วยเหตุนี้ศาสตร์พระราชาจึงถือว่าเป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญยิ่งต่อยุคสมัยที่ประเทศไทยอยู่ในภาวะของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อบริหารประเทศให้ก้าวขึ้นสู่ Thailand 4.0 มีความทัดเทียมกับ นานาประเทศ และเป็นนวัตกรรมศาสตร์แห่งพุทธบูรณาการสมัยใหม่เพื่อสังคมไทยทุกระดับ

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำขอบข่ายภาระกิจการดำเนินการด้านการบริหารสถานศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ดังนี้

ภาพที่ 2.10 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุมภวาปี ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีธาตุ และ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสะอาด จำนวน 133 คน

ตารางที่ 3.1 ตารางประชากรกลุ่มเป้าหมาย

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มเป้าหมาย
ผู้บริหารสถานศึกษา	24	24
ครูผู้สอน	109	109
รวม	**133**	**133**

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และเป็นแบบสอบแบบปลายเปิด (Open ended) ประกอบด้วยคำถามที่ครอบคลุม การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) จากตำราของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 43)

3. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถาม

แต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of item objective congruence) ดังรายชื่อผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1) พระครูชัยรัตนากร, ดร.	เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบภาษา และพิจารณาความสอดคล้อง
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
การศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
2) ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี	เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติ และวิทยาการวิจัย และพิจารณาความสอดคล้อง
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
การศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
3) นางจิรประภา พิทักษ์สกุลพงศ์	เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านโครงสร้างเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ
การศึกษา	ปริญญาโท (บริหารการศึกษา)

โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถามดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สรุปค่าได้เท่ากับ 0.67 – 1.00

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรของศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

8. นำแบบสอบถามที่ทดลองมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า Cronbach’s Alpha เท่ากับ 0.963

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารของศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดราธานี กลุ่มโซนชาวไรอ้อย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารของศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 60) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) สถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อหาค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ค่าเฉลี่ย (μ)

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) เพื่อหาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

4) ใช้ค่า t-test (Independent) ในการเปรียบเทียบตัวแปรที่มีจำนวน 2 กลุ่ม

5) ใช้ค่า F-test (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรจำนวนมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

3.6.2 สถิติที่ใช้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับใช้ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Cronbach's Alpha Coefficient) ของครอนบาซ (Cronbach)

3.6.3 สถิติที่ใช้หาความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index) หรือ IOC

3.6.4 สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้การวิจัย ได้แก่

1) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 22) ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (μ) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 22) ดังนี้

$$\mu = \frac{\sum_{i=1}^{n} x_i}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ย
$\sum_{i=1}^{n} x_i$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N แทน จำนวนคน

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 23) ดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum x - (\mu)^2}{N}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	μ	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	μ^2	แทน	ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคน
	$\sum$	แทน	ผลรวม

4) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระแก่กัน (Independent) คำนวณจากสูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 136 - 137) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	$\bar{X}1$ $\bar{X}2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2
	S_1^2 S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ กลุ่มที่ 2
	n_1 n_2	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2

5) ค่า F-test (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป คำนวณจากสูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 142 - 143) ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
	MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

μ	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant level)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ มีจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ มีจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	24	18.04
2. ครูผู้สอน	109	81.96
รวม	**133**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	87	65.40
2. สูงกว่าปริญญาตรี	46	34.60
รวม	**133**	**100.00**
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1. น้อยกว่า 5 ปี	83	62.40
2. 5 – 10 ปี	27	20.30
3. มากกว่า 10 ปี	23	17.30
รวม	**133**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูผู้สอน จำนวนเท่ากับ 109 คน คิดเป็นร้อยละ 81.96 ผู้บริหาร จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 18.04 ระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 62.40, 5 – 10 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 และมากกว่า 10 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

การวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ			
	μ	σ	อันดับ	แปลผล
1.ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.01	0.58	1	มาก
2.ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.79	0.59	4	มาก
3.ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.85	0.66	2	มาก
4.ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.83	0.53	3	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.87**	**0.51**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ =3.87, σ =0.51) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (μ =4.01, σ =0.58) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (μ =3.85, σ =0.66) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (μ =3.83, σ =0.53) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (μ =3.79, σ =0.59)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		μ	σ	อันดับ	แปลผล
1	สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	4.24	0.70	2	มาก
2	สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา	4.02	0.67	4	มาก
3	สถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	4.31	0.79	1	มาก
4	สถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.72	3	มาก
5	สถานศึกษากระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน.	3.87	0.85	5	มาก
6	สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.66	0.91	7	มาก
7	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	3.83	0.73	6	มาก
	รวม	**4.01**	**0.58**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ =4.01, σ =0.58) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี

ของสถานศึกษา (μ =4.31, **σ** =0.79) รองลงมา คือ สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (μ =4.24, **σ** =0.70) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (μ =3.66, **σ** =0.91)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ			
		μ	σ	อันดับ	แปลผล
1	สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	0.95	7	มาก
2	สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.16	1.34	8	ปานกลาง
3	สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.67	6	มาก
4	สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริง	3.92	0.70	4	มาก
5	สถานศึกษามีการรจัดทำโครงการ โครงงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.80	0.66	5	มาก
6	สถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.01	0.84	2	มาก
7	สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ	4.14	0.68	1	มาก

ตารางที่ 4.4 ต่อ

ข้อ	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ			
		μ	σ	อันดับ	แปลผล
8	นักศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	3.95	0.73	3	มาก
	รวม	**3.79**	**0.59**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ =3.79, **σ** =0.59) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ (μ =4.14, **σ**=0.68) รองลงมา คือ สถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (μ =4.01, **σ**=0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (μ =3.16, **σ**=1.34)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ข้อ	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ			
		μ	σ	อันดับ	แปลผล
1	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองได้หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว	3.92	0.70	4	มาก
2	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียง	4.01	0.78	1	มาก
3	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ	3.98	0.71	2	มาก

ตารางที่ 4.5 ต่อ

ข้อ	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ			
		μ	σ	อันดับ	แปลผล
4	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้	3.56	0.83	8	มาก
5	สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.94	0.80	3	มาก
6	สถานศึกษามีกิจกรรม โครงการที่เป็นส่วนร่วมระหว่างครู นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมมีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.82	5	มาก
7	สถานศึกษามีกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.61	0.86	7	มาก
8	สถานศึกษามีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.86	0.81	6	มาก
	รวม	**3.85**	**0.66**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ =3.85, σ =0.66) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียง (μ =4.01, σ =0.78) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ (μ =3.98, σ =0.71) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ (μ =3.56, σ =0.83)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		μ	σ	อันดับ	แปลผล
1	สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม	3.74	0.78	5	มาก
2	ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด	3.98	0.63	2	มาก
3	สถานศึกษาสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.82	6	มาก
4	สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	4.05	0.61	1	มาก
5	สถานศึกษาส่งเสริมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคลากร	3.93	0.70	3	มาก
6	สถานศึกษามีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.63	4	มาก
7	สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	1.07	7	มาก
	รวม	**3.83**	**0.53**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ =3.83, σ =0.53) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง

สม่ำเสมอ (μ =4.05, **σ** =0.61) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด (μ =3.98, **σ** =0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (μ =3.59, **σ** =1.07)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.7-4.14

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง

	การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตำแหน่ง				t	Sig
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
		μ	**σ**	μ	**σ**		
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.11	0.49	3.98	0.60	-.475	.638
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.97	0.40	3.74	0.63	-1.191	.243
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.84	0.39	3.85	0.72	-1.941	.054
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.74	0.50	3.86	0.54	-2.929	.004*
	รวม	**3.91**	**0.40**	**3.86**	**0.54**	**-2.249**	**.032***

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตาม

ตำแหน่ง โดยรวมและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	μ	σ	μ	σ		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.01	0.57	4.00	0.61	.079	.937
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.79	0.55	3.80	0.68	-.118	.906
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.84	0.65	3.86	0.69	-.138	.890
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.79	0.53	3.92	0.55	-1.400	.164
รวม	**3.86**	**0.49**	**3.90**	**0.57**	**-.418**	**.677**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ประสบการณ์การทำงาน								
	น้อยกว่า 5 ปี			5–10 ปี			มากกว่า 10 ปี		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.00	0.57	มาก	4.23	0.65	มาก	3.79	0.45	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.76	0.57	มาก	4.14	0.58	มาก	3.52	0.54	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.82	0.66	มาก	4.12	0.49	มาก	3.61	0.75	มาก
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.79	0.54	มาก	4.14	0.51	มาก	3.64	0.43	มาก
รวม	**3.84**	**0.50**	**มาก**	**4.16**	**0.50**	**มาก**	**3.64**	**0.45**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏดังนี้

1. น้อยกว่า 5 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (μ =3.84, **σ** =0.50) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (μ =4.00, **σ** =0.57) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (μ =3.82, **σ** =0.66) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (μ =3.79, **σ** =0.54) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (μ =3.76, **σ** =0.57)

2. 5–10 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (μ =4.16, **σ** =0.50) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (μ =4.23, **σ** =0.65) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (μ =4.14, **σ** =0.51) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (μ =4.14, **σ** =0.58) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (μ =4.12, **σ** =0.49)

3. มากกว่า 10 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (μ =3.64, **σ** =0.45) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (μ =3.79, **σ** =0.45) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (μ =3.64, **σ** =0.43) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (μ =3.61, **σ** =0.75) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (μ =3.52, **σ** =0.54)

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.414	2	1.207	3.715	.027*
	ภายในกลุ่ม	42.230	130	.325		
	รวม	**44.643**	**132**			
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5.036	2	2.518	7.918	.001*
	ภายในกลุ่ม	41.340	130	.318		
	รวม	**46.376**	**132**			
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.310	2	1.655	3.955	.022*
	ภายในกลุ่ม	54.388	130	.418		
	รวม	**57.698**	**132**			
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.529	2	1.765	6.717	.002*
	ภายในกลุ่ม	34.152	130	.263		
	รวม	**37.681**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี (μ =4.00)	5–10 ปี (μ =4.23)	มากกว่า 10 ปี (μ =3.79)
น้อยกว่า 5 ปี (μ =4.00)	-	-.22923	.20946
5–10 ปี (μ =4.23)	.22923	-	.43869*
มากกว่า 10 ปี (μ =3.79)	-.20946	-.43869*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–10 ปี แตกต่างจากบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี (μ =3.76)	5–10 ปี (μ =4.14)	มากกว่า 10 ปี (μ =3.52)
น้อยกว่า 5 ปี (μ =3.76)	-	-.38286*	.23428
5–10 ปี (μ =4.14)	.38286*	-	.61715*
มากกว่า 10 ปี (μ =3.52)	-.23428	-.61715*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี แตกต่างจากบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–10 ปี และบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–10 ปี แตกต่างจากบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี (μ =3.82)	5–10 ปี (μ =4.12)	มากกว่า 10 ปี (μ =3.61)
น้อยกว่า 5 ปี (μ =3.82)	-	-.29658	.20966
5–10 ปี (μ =4.12)	.29658	-	.50624*
มากกว่า 10 ปี (μ =3.61)	-.20966	-.50624*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–10 ปี แตกต่างจากบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี (μ =3.79)	5–10 ปี (μ =4.14)	มากกว่า 10 ปี (μ =3.64)
น้อยกว่า 5 ปี (μ =3.79)	-	-.34927*	.14854
5–10 ปี (μ =4.14)	.34927*	-	.49781*
มากกว่า 10 ปี (μ =3.64)	-.14854	-.49781*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี แตกต่างจากบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–10 ปี และบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5–10 ปี แตกต่างจากบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

1) ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และมีการกระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน.

2) ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียง ได้มีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ รองลงมา คือ สถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียง รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้

4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.1.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง ตำแหน่ง โดยรวมและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทั้งหมด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียง ได้มีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการการบูรณาการองค์ความรู้ 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ด้วยการบริหารจัดการด้วยความพอดี พอประมาณ และการมีเหตุมีผล ในการบริหารงบประมาณให้พอเหมาะกับองค์กร การวางแผนการจัดกิจกรรมงานต่าง ๆ ให้พอเหมาะกับกำลังพลที่สามารถบริหารจัดการได้ มีการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรให้เกิดองค์ความรู้ เพิ่มพูนทักษะทางด้านวิชาการ เพื่อให้บุคลากรนำองค์ความรู้สู่การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น รู้จักวางแผนกระบวนการเรียนรู้สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนรู้ได้ โดยทั้งหมดทั้งหมดดำเนินอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม มีร่างกายสมบูรณ์ มีจิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง ใช้ชีวิตแบบมีเหตุผล ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ลดกิเลส มีความยุติธรรม อดทน มีน้ำใจ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจิตสำนึกดี มีศีลธรรม มีมิตรดี มีคนช่วยเหลือเกื้อกูล สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ (2560, หน้า 205 -210) ที่ว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม กำกับ ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนิน การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และยังสอดรับกับงานวิจัยของสมใจ สิกขวัฒน์ และคณะ (2557, หน้า 3 -4) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีตอการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบวา ประการแรก ระดับการบริหารของผู้บริหารและ การเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงคของนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก ประการที่สอง มีความสัมพันธทางบวกระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของนักเรียน และประการสุดท้าย การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด่าน คือ ด้านการสร่างบรรยากาศและสิ่งแวดล่อมในสถานศึกษากับด้านการมี

สวนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงคของ นักเรียน โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 57

จากผลการวิจัยเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปายผลได้ ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษากระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจ เครือเหลา (2562, หน้า 275) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมในด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการะประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ สถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริง สถานศึกษามีการรจัดทำโครงการ โครงงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา วิเชียรศรี (2563, หน้า 124) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีผลวิจัยดังนี้ การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยใช้การเปรียบเทียบกลุ่มเป้าหมายด้วยการจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งในการจำแนกตามเพศ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรวมและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองได้หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว สถานศึกษามีกิจกรรม โครงการที่เป็นส่วนร่วมระหว่างครู นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมมีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ สอดคล้องกับ ชณิดา ทัศนิยม (2562, หน้า 32) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการศึกษาพบวา สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ ด้านผลลัพธ/ภาพความสำเร็จลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลำดับ 4 คือด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและลำดับที่ 5 คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา

เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด สถานศึกษาส่งเสริมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคลากร สถานศึกษามีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม สถานศึกษาสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาดา สุขสวาง, สำเร็จ ยุรชัย (2557, หน้า 5) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์และ ภาพความสำเร็จ ส่วนด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารได้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มความรู้และ ทักษะด้านภาวะการการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษามากขึ้น

2) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมการฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างประสบการณ์และนำไปพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนต่อไป

3) หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดโครงการเศรษฐกิจพอเพียงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนมีที่พึ่งประสงค์

5.3.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารควรมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา และยังควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระ

การเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ ทั้งยังควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรจัดโครงการที่เป็น ส่วนร่วมระหว่างครู นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมมีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2)ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3) ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ.: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

คริส เบเกอร์. (2550). *รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี2550: เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน*. (ปีพิมพ์ 2550). กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช ธรรมปิยา. (2557). *ตามรอยพ่อชีวิตพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

จุฑา เทียนไทย. (2550). *การจัดการมุมมองของนักบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.

ทิศนา แขมมณี. (2558). *ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การสอนกระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นจำกัด.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2555). *ตามรอยพระราชดำริสู่ “ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง”*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ ที่สิบสอง (พ.ศ.2560-2564).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2557). *ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

2) สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์

กฤติพงศ์ โภคาพานิช. (2563). *สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

กาญจนา วิเชียรศรี. (2563). *การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด*, สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ขวัญกมล ดอนขวา. (2557). *แบบจำลองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย*. สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ, สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

จรินทร์ อุตสาหะ. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี.

จุฑามาส พรเบ็ญจา. (2550). *การพัฒนาบุคลากรตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ชฎาพร ขันติวรพันธ์. (2555). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในกากรพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง.* การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา.

ณัฐพงศ์ โสภิณ. (2565). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงานตามภารกิจศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้บริหาร กลุ่มภูธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ณัฐพร เอี่ยมหรุ่น. (2561). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นางสาวเกษรา เอี่ยมสะอาด. (2562). *การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นางสุริศา ริมคีรี และคณะ. (2561). *การพัฒนาบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในการทำวิจัยปฏิบัติการจากงานประจำ ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.

นายธงชัย ดีมูลพันธ์. (2565) *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปาลิตา ปราณีจิตต์. (2549). *การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพศูนย์บริหารการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปทุมพร กาญจนอัตถ์. (2561). *แนวทางการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรีชา ศรีลับขวา. (2551). *สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

เพ็ญนภา ธีรทองดี. (2552). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

มงคล แก้วดี. (2553). *การพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารจัดการศูนย์การเรียนชุมชนตำบล สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

มงคล อินทรโชติ. (2552). *การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สัญญา จารุจินดา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สรสิทธิ์ พรรณวงศ์. (2551). *การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

เสาวลักษณ์ มาพร. (2550). *ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรวรรณ ป้อมดำ. (2561). *การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.

3) บทความในวารสาร

จิตรจรูญ ทรงวิทยา. (2561). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 4*(1), 14-19.

ชัญญาภัค แซ่ติ้ง. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพร้าว 1 อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, *6*(1), 63-76.

ชณิดาทัศนิยม. (2562). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20, *สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์*, *6*(1), 32-41.

ณัฏฐ์ณพัชร์ อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle). *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริการการศึกษาแห่งประเทศไทย, 1*(3), 39-46.

นิวัฒน์ รักษ์รอด, นิตยา กันตะวงษ์ และพรศักดิ์ อาษาสุจริต์. (2558). การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, *2*(1), 88-100.

ปัญญา เลิศไกร, ลัญจกร นิลกาญจน์. (2559). การเก็บข้อมูลวิจัยชุมชนภาคสนาม. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, *8*(2), 172-180.

ปรเมธี วิมลศิร. (2559).หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การวางแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน. สถานบันพระปกเกล้า. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, *14*(3), 65-80.

พินิจ เครือเหลา, วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10*(1), 268-282.

พระครูสุธีจริยวัฒน์ และคณะ. (2564). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง, 2*(1), 1-8.

พระมหาเทพรัตน์ อริยว์โส, ลัญจกร นิลกาญจน์. (2559). รูปแบบการจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วัดพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, *8*(2), 59-69.

ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ. (2560). เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. *วารสารวิชาการราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, *15*(1), 20-26.

วรดี เลิศไกร, จรุงใจ มนต์เลี้ยง และสุชาดา จิตกล้า. (2559). การจัดกิจกรรมของเล่นภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยกรณีเทศบาลตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลันราชภัฏนครศรีธรรมราช, 8*(1), 77-85.

สิริรัตน์ สังสุทธิ และ ต้องลักษณ์ บุญธรรม. (2560). การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11*(2), 169-178.

สกุลรัตน์ กมุทมาศ. (2551). การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. *วารสารวิทยาจารย์*, *4*(784), 94-99.

สุภารัตน์ แซ่สัว และคณะ. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารงานวิชาการร้อยเอ็ด*, *6*(11), 52-64.

สมใจ สิกขวัฒน์ และคณะ. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1. *วารสารครุพิบูล, 1*(1), 1-11.

อุเทน เจริญภูมิ, จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ และ อลงกต ยะไวทย์. (2561). การประยุกต์ใช้หหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. *วารสารวิจัยชุมชน (NRRU)*, *12*(1), 191-203.

อรวรรณ แซ่อึ่ง, หัสชัย สิทธิรักษ์ และลัญจกร นิลกาญจน์. (2559). การถอดบทเรียนการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 8*(1), 117-126.

4) เอกสารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.* สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565, จาก https://moe360.blog/2022/01/19/policy-and-focus-moe/.

ศาสตร์พระราชา. (2561). ศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565, จาก http://cmi.nfe.go.th/lib/Lib_Doisaket/indes.php?name=newsl&file=readnews&id=213.

ศาสตร์พระราชา. *ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2565, จาก https://sites.google.com/site/sastrphraracha2513/khwam-hmay-khxng-sersthkic-phx-pheiyng.

นางขวัญแก้ว นาถนิติธาด. (2565). *Sufficiency Economy*. สรรพสามิต โรงกลั่นน้ำมัน บริษัท ไทยออยล์ จำกัด. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mjuy/~edisp/uatucm252064.pdf.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *นโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.graduate.nu.ac.th/wp-content/uploads/2021/12/criterion-m58.pdf.

สำนักงาน กศน. (2565). *รายงานประจำปีงบประมาณ 2565*. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2565, จาก https://moe360.blog/2022/06/16/policy-and-operational-focus-nfe/.

.

.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) พระครูชัยรัตนากร, ดร.	ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบภาษา และพิจารณาความสอดคล้อง
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
การศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
2) ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี	ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติ และวิทยาการวิจัย และพิจารณาความสอดคล้อง
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
การศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
3) นางจิรประภา พิทักษ์สกุลพงศ์	ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านโครงสร้างเนื้อหาและพิจารณาความสอดคล้อง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ
การศึกษา	ปริญญาโท (บริหารการศึกษา)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๙๐ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูชัยรัตนากร, ดร.

ด้วย นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเรียนมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(พระครูชัยรัตนากร, ดร.)
๑๙ มี.ค. ๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๗๖ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

ด้วย นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
ในการศึกษาครั้งนี้ด้วยความยินดียิ่ง

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)
๒๔ ก.พ. ๒๕๖๖

กศน.วังสามหมอ 145
04.19 น.
อำนวยการ/บุคลากร
แผนงานงบประมาณ
พื้นฐาน/
ที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๑๒
ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนสุขาภิบาล ตำบลคงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นางจิรประภา พิทักษ์สกุลพงศ์

ด้วย นางสาวกัณฐ์ธภิญศ์ษา ผดุงไสย์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน เรียน ผู้อำนวยการได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง
ตรวจเสนอ เพื่อโปรด ☐ทราบ
จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
☐พิจารณา
ด้วย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

นางสมบูรณ์ ลีป้อน้อง
ครู กศน.ตำบล

- ทราบ ให้ดำเนินการต่อไปด้วย

25 มี.ค. 66.

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๖๒๓๙-๓๙๑๕

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ Try out และ เก็บรวบรวมข้อมูล

- อำนวยการ
- การเงิน
- นโยบายและแผน
- พัสดุ
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การศึกษาต่อเนื่อง
- การศึกษาตามอัธยาศัย
- ภาคีเครือข่ายและชุมชน

ที่ อว ๘๓๕๑.๑๗/๐๑๗๑

เลขรับหนังสือ
เลขที่ ๖๔๖
วันที่ ๐๙ ๑๐ ๖๖
เวลา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร ว่าที่ ร.ต.ศุภักษร พรหมมูล ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอเมืองอุดรธานี

ด้วย นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ. กศน. อำเภอเมืองอุดรธานี
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ขอความ
ใช้เครื่องมือ (Try-out)
ขอเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ชัด ชัดเจน
เรียนให้ทราบ

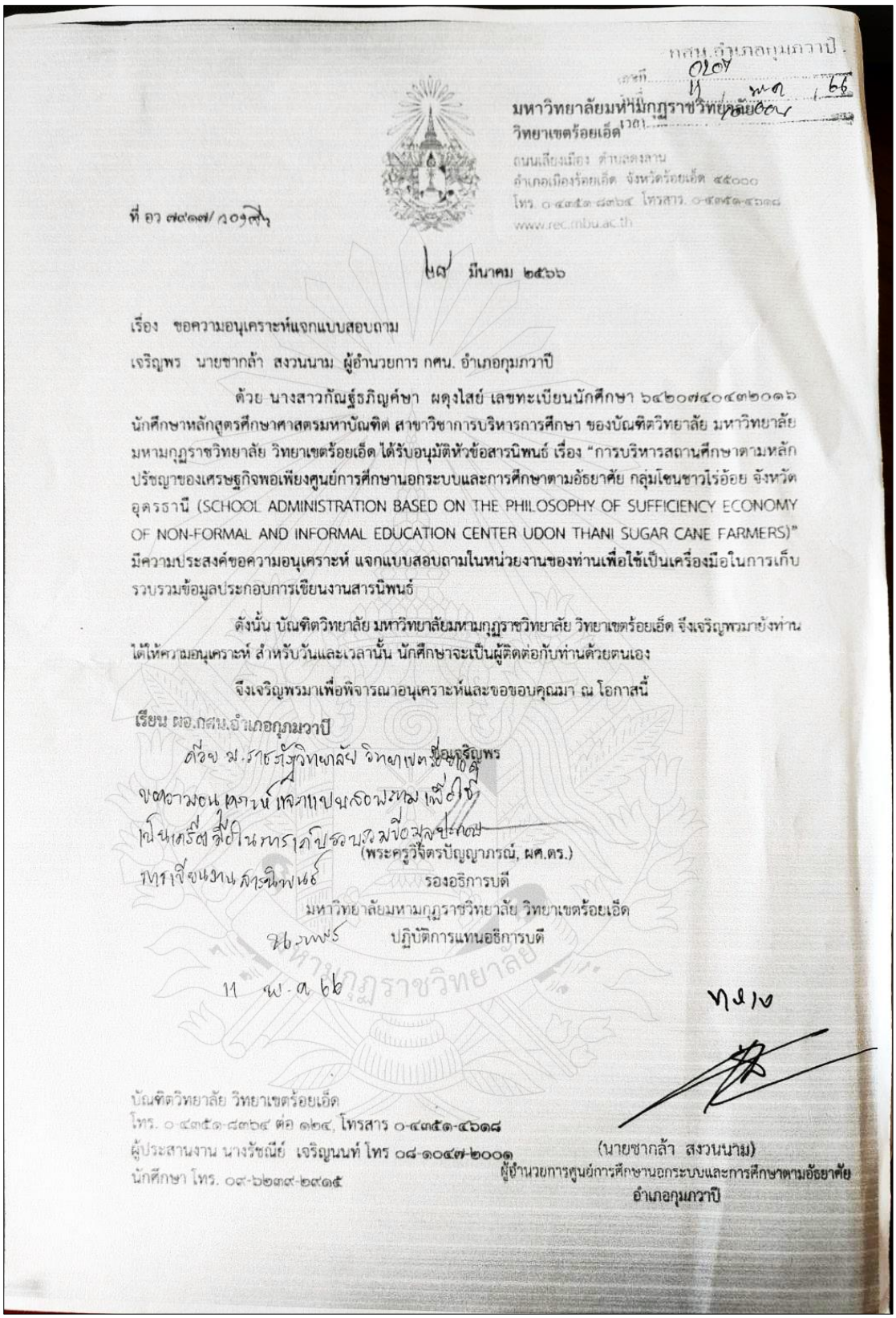
เสนอ ผู้อำนวยการ กศน.

- ทราบ
- มอบฝ่ายงาน

เตรียมความคุมอบแบบ Try out
ให้กับนักศึกษา ป.

ว่าที่ ร.ต.
(ศุภักษร พรหมมูล)
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองอุดรธานี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๙-๖๒๓๙-๒๙๑๕

กศน.อำเภอกุมภวาปี
เลขที่ 020
รับที่ 11 เม.ย. 66
เวลา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลสงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๖๗๖

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายชากล้า สงวนนาม ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอกุมภวาปี

ด้วย นางสาวกัญฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้โปรดให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ.กศน.อำเภอกุมภวาปี
ด้วย ม.ราชภัฏวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์เพื่อแจกแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเขียนงานสารนิพนธ์

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

๑๑ เม.ย. ๖๖

ทราบ

(นายชากล้า สงวนนาม)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอกุมภวาปี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชนีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๙-๖๒๓๙-๒๙๑๕

สำนักงาน กศน.อำเภอโนนสะอาด จ.อุดรธานี
วันที่ ๒๗ มี.ค. ๖๖
เวลา

กลุ่มงานอำนวยการ
กลุ่มนโยบายและประเมินผลการจัดการศึกษา
ที่ อว ๗๔๓๗/๑๐๙๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสวนหม่อน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายอิทธิพล จำนงศาสตร์ ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอโนนสะอาด

ด้วย นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

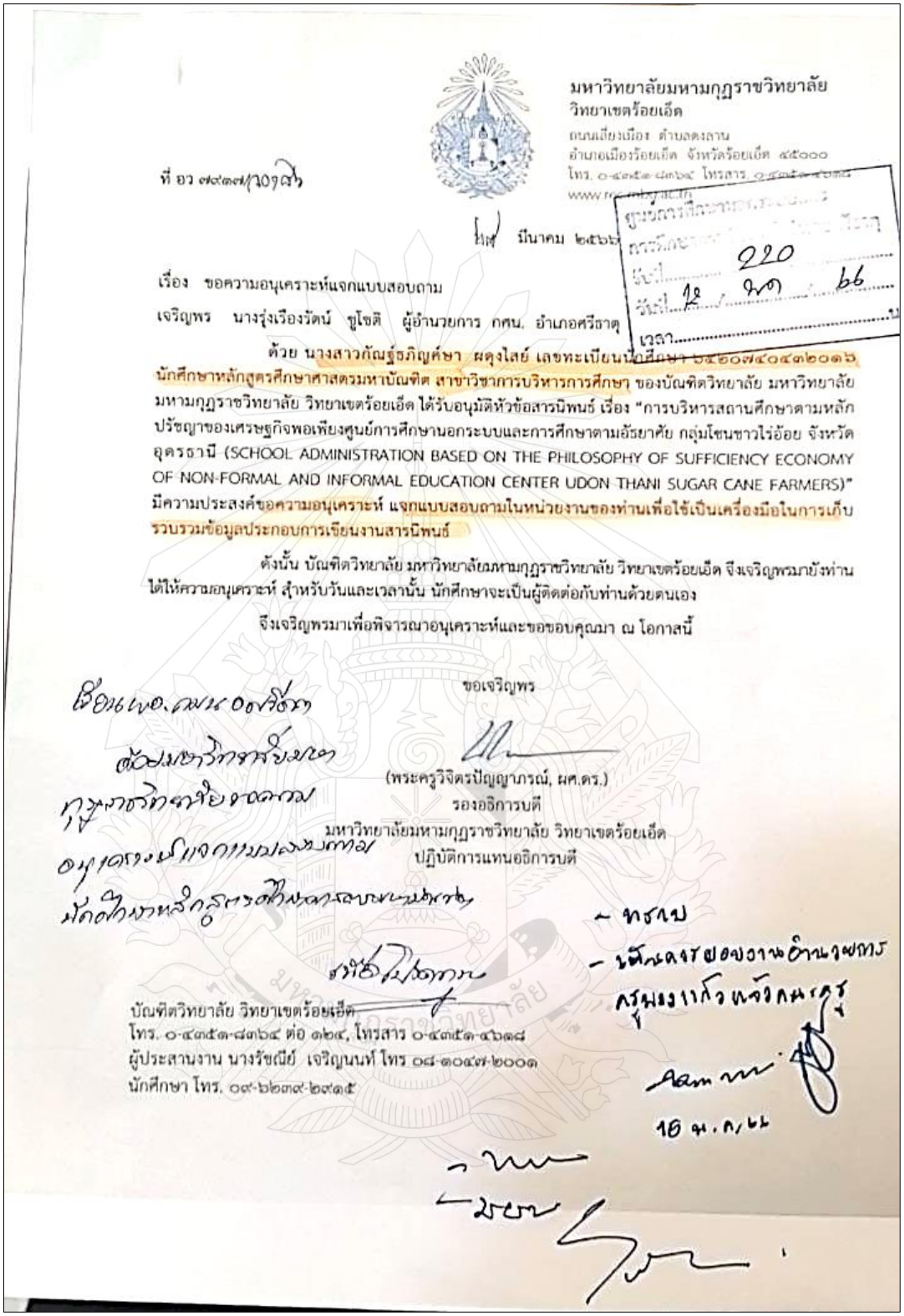
ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๙-๖๒๓๙-๒๙๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสงเปลือย
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.mcu-roiet.in.th

ที่ อว ๗๙๓๗/๖๐๑๗

มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นางรุ่งเรืองรัตน์ ชูโชติ ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีธาตุ

ด้วย นางสาวกัณฐ์ธภิญศ์ษา ผดุงไสย์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชนีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๙-๖๒๓๙-๒๙๑๕

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี เปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี และ ศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามนี้เป็น มาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสานักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสานักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

ขอความอนุเคราะห์ท่านแสดงความคิดเห็นโดยการทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดค่าความหมาย ดังต่อไปนี้

สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Questionnaires)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

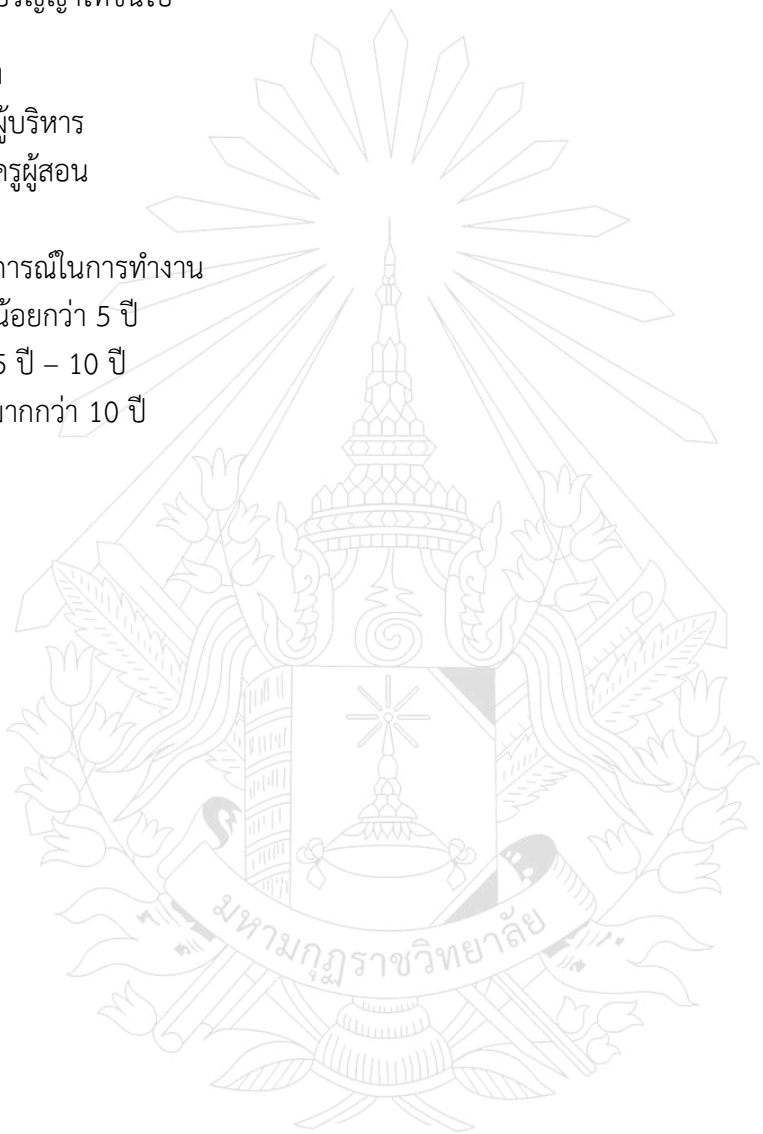
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับการศึกษา
   - ☐ ปริญญาตรี
   - ☐ ปริญญาโทขึ้นไป

2. ตำแหน่ง
   - ☐ ผู้บริหาร
   - ☐ ครูผู้สอน

3. ประสบการณ์ในการทำงาน
   - ☐ น้อยกว่า 5 ปี
   - ☐ 5 ปี – 10 ปี
   - ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติจริงของสถานศึกษา

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	**ระดับปฏิบัติ**				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา					
1) สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่					
2) สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
3) สถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา					
4) สถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
5) สถานศึกษากระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน.					
6) สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
7) สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา					
2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน					
8) สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
9) สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
10) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
11) สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริง					
12) สถานศึกษามีการรจัดทำโครงการ โครงงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
13) สถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
14) สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ					
15) นักศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต					
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
16) สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองได้หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว					
17) สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงไ					
18) สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ					
19) สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้					
20) สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
21) สถานศึกษามีกิจกรรม โครงการที่เป็นส่วนร่วมระหว่างครู นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมมีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
22) สถานศึกษามีกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
23) สถานศึกษามีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา					
24) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม					
25) ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด					
26) สถานศึกษาสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
27) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ					
28) สถานศึกษาส่งเสริมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคลากร					
29) สถานศึกษามีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
30) สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

.....

.....

.....

2 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

.....
.....
.....

3. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

.....
.....
.....

4. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

.....
.....
.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความเมตตาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์
นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ภาคผนวก จ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สรุปประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี
นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี		**ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ**			**$\sum R$**	**ค่า IOC**	**เทียบกับเกณฑ์**
		1	**2**	**3**			
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา							
1.	สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
3.	สถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	สถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	สถานศึกษากระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC	เทียบกับเกณฑ์
		1	2	3			
7.	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
8.	สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	สถานศึกษามีการรจัดทำโครงการ โครงงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	สถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
15.	นักศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC	เทียบกับเกณฑ์
		1	2	3			
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน							
16.	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองได้หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17.	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงไ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18.	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
19.	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
20.	สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
21.	สถานศึกษามีกิจกรรม โครงการที่เป็นส่วนร่วมระหว่างครู นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมมีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22.	สถานศึกษามีกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23.	สถานศึกษามีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา							
24.	สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC	เทียบกับเกณฑ์
25.	ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26.	สถานศึกษาสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27.	สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	สถานศึกษาส่งเสริมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคลากร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29.	สถานศึกษามีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30.	สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

สูตร $\sum R = \frac{IOC}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.963	36

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวกัณฐ์ธภิญค์ษา ผดุงไสย์

วัน เดือน ปี : วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2530

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 58 บ้านโคกกุง หมู่ที่ 5
ตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 45230

ตำแหน่ง : ครู (ค.ศ.1)

E-mail : gantapinsa1234@gmail.com

Tel : 096-2392915

ID Line : Tatarfn

สถานที่ทำานปัจจุบัน รับราชการครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ ตำบลวังสามหมอ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี

การศึกษา ระดับปริญญาตรี
สาขา เทคโนโลยีการอาหารและโภชนาการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัด มหาสารคาม
ปีที่จบ พ.ศ. 2553